

Эхэ найхан нютагаа эд хамта мандуулая!

БУРЯД ҮНЭН

1921 оной
декабриин 21-нээ
гарана

Бүгдэ
арадай
газетэ

1996
НОЯБРИИН
22
Үбэлэй эхин шарагшан
гахай
барын 12
ПЯТНИЦА
гарагай 6
№224 (19564)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

Буряад Республикын Арадай Хуралда

БЮДЖЕДЭЙ АСУУДАЛНУУДЫЕ ШИИДХЭХЫН ТУЛА

Россин Федерациин Федеральна
лаанай Соведай ээлжээтэ заседани
сэвада боложо үнгэрөө. Тус заседани
ээрэ гуша гаран асуудал зүбшэн
сэгсгэбэ. Росси гүрэнэй 1997 оной
федеральна бюджетэй проектые

тодорхойлох талаар зүбшэлэлгын
комиссиин мэдээсэл олоной һонирхол
үүсхэһэн байна. Тиимэһье байха ёһотой,
юундэб гэхэдэ, ерэхэ жэлдэ ямар, хэды
шэнэнэ мүнэг абахаб гэхэн асуудал
бултанда хабаатай бшуу.

Зүбшэлэлгын комиссиин
түдэмэридэ Федеральна
лаанай палатануудһаа арба-
хүн, ороной
правительствын гэшүүд,
министерствэнүүд болон албан
оргуулиудай харюусалгата
түдэмэрилэгшэд хабаадаһан
байгаа. Буряад Республикын
Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ
И.СЕМЕНОВ зүбшэлэлгын
комиссиин бүридэлдэ ороһон
байгаа. Тэрэ республикын
парламентын депутадуудай урда
хөөрлөбэ.

Зүбшэлэлгын комисси
инийн ёһоор арбан үдэрэй
туршада хүдэлхэ ёһотой юм.
Тэрэһе бидэ 15 хоног соо
министерствэнүүд болон албан
оргуулиудай, ороной регионуудай
зүбшэлэлгын документнуудые
түдэмэрилэгшэд, арасадаатай-
гаар хөөрэлдэжэ, таараха
хэргэдэбэринүүдые олохо гэжэ
архалдаг...

Бюджет тухай асуудалаар
түдэмэрилэгшэд хэргэдэ хүдэлхэ
байгаа, гэхэһье тус асуудал
дуруу байдалай, ушар ёһо
оройн оршон байдалда
хэргэдэбэ гэхэдэ болоно.
Түдэмэрилэгшэд проектын статья бүхэн
тай шанга хөөрэлдөөн боложо
байгаа гээд тэмдэглэнэб.

Зүбшэлэлгын комиссиин

хүдэлмэрийн дүнтөөр - 1997 оной
федеральна бюджет тухай хуули
нэгдэхэи уншалгаар баталан
абаха, гол түдэб 1996 онойхидол
адли тоонуудые орхихо, нэмэлтэ
үнэ сэнһээ абтадаг налог орхихо
гэжэ Гүрэнэй Дүүмэдэ
дурадхаабди. Ороной регио-
нуудта үгтэхэ трансфертын
мүнгэн тухай яһала шанга
хөөрэлдөөн болоо. Гэхэһье
бүхы тоонуудыень үнгэрэгшэ
жэлэй хэмжээндэ орхихо
гэлсэбди.

Тодорхойлон хэлэбэл,
Буряад Республика ерэхэ жэлдэ
850 миллиард түхэриг мүнэг
Москваһаа абаха ёһотой.
Сэхыень хэлэбэл, энэ тоо манай
республикын эрилтэнүүдые
гүйсэдөөр хангаха аргагүй. Орон
доторхи финансын байдалые
хараада абабал, манай
республикада үгтэхэ мүнгэн
зарим тэды гаргашануудые
хааха байна ха юм.

Федерациин Соведай
заседани зүбшэлэлгын
комиссиин хүдэлмэрийн хүлээр
хоёр үдэрэй туршада болобо.
Бүхы зүбшэн хэлсэгдэһэн
асуудалнуудтаар шанга
хөөрэлдөөн болоо. Ороноймнай
регионууд удаа дараалан бээ
даанхай, бүрин эрхэтэй боложо
байна гэхэн тобшолол хэгдээ.

Заседанидээрэ энергетигүүдтэ
урьһаламжын мүнэг үгэхэ тухай
асуудал шийдхэгдээ. Энээнһээ
уламжалан, нүүрһэшэдэй ажал
хэрэгын, тэрэ тоодо манай
республикынһье нүүрһэшэдэй
эрхэ байдал хайжарха болоно.

Бюджетһээ мүнэг абадаг
хүдэлмэрилэгшэдтэ ба
пенсионернүүдтэ салин хүлһэнэй
талаар үри шэриес түлэхэ
асуудалаар ондо ондоо һанал
бодолтой байһамнай элирээ.
Гүрэмнай мүнөө пенсионернүүд-
тэ 16 триллион түхэриг үрлгэй
бололхой. Пенсиин мүнэг түлэхэ
тухай асуудалаар олон
дурадхалнууд байгаа. Тэднэй
нэгэниинь - саарһан мүнэг ехээр
хэблэн гаргадаг болохо тухай
Россин Правительствын
нэгдэхэи вице-премьер
В.Илюшинэй дурадхаада,
Федерациин Соведай
Түрүүлэгшэ Е.Строев дэмжэһэн
байгаа.

Хуряангыгаар хэлэбэл, ерэхэ
жэлэй федеральна бюджет тухай
асуудалаар дээдын засагай
зургаануудта үшөөл шанга
хөөрэлдөөн болохол ха.

Буряад Республикын Арадай
Хуралай хэлбэлэй албан.

ТУҢАЛАМЖА ҮЗҮҮЛЭГДЭБЭ

Байгша оной июлиин 15-най һүни ороһон һалхи
тургатай аадар Улаан-Үдын Вагжановай
хүдэлмэриг хууринай Школьная, Каменная гэжэ
хүдэлмэриг ажаһуудаг зондо илангаяа ехэ гай
хор ушаруулһан байгаа. Энэ хуурина соогур
адаг Нижне-Берёзовская гэжэ багахан горхон,
туһа һабаар ороһон түргэн борооной үедэ дары
хүн үрлэн нэмээд, тэрэнэй эрьсээр байһан
хүдэлмэриг ба бусад барилгануудые эбдэн
адагһан юм. Тиигэжэ эндэ ажаһуудаг 11 бүлэдэ
халхан хохидол ушаруулагдаһан байгаа.
Граждан оборонын ба онсо байдалай талаар

хотын хорооной ба захиргаанай түлөөлэгшэдэй
комисси аадарай һүүлээр эндэ ябажа, тэрэнэй
хойшолонгуудые тодорхойлоһон байха юм. Һалхана
тус комиссиин ажалай дүнгөөр табигдаһан
дансанууд районой захиргаанай ба граждан
оборонын болон онсо байдалай хорооной хамтын
зүблөөн дээрэ харагдажа, ядарһан зондо -
Г.Котовагай, Б.Цыбиковагай, Н.Баженовай,
Н.Боквиной болон бусадай бүлэнуудтэ 500
мянганһаа 2 миллион түхэриг хүрэтэр туһаламжа
үзүүлэгдэбэ.

В. РИНЧИНОВ.

САЛИН ТҮЛЭЛГЫЕ ГУРИМШУУЛХА

Салин хүлһэ түлэхэ талаар
дураау байдалай тогтоод
һада, зарим хүтэлбэрилэгшэд,
альтеринн хүдэлмэрилэгшэд,
аалта бусад нюурнууд салин
хүлһээ саг соонь дүүрэн
хүдэлмэриг абана. Гэхэһээ гадна
хүлһэнэй талаар үрийн
һаа, урмашуулга, шангууд
зондо үгтэнэ. Акционернүүд
бүлгэмүүдтэ дивидендүүд
хүлһэ түлэглэһөө урид

гуримшуулха талаар нэмэлтэ
хэмжээнүүд тухай" Буряад
Республикын Президентын
Зарлиг баталан абтаба.

Гүрэнэй ба муниципальна эд
зөөрийн түлэлгэй ба гүрэнэй гү,
али муниципальна бүридэлнүүдэй
хабаадалгатай предприятигуудта,
мүн бюджетнэ халбаринн
эмхинүүдтэ салин хүлһэнэй
түлэгдөөгүй сагта үйлдэбэрийн
гол эрилтэһээ бэшэ гаргашануудые
хорихо гээд Зарлигай түрүүлшын
пункт соо заагданхай.
Хүтэлбэрилэгшэд болон тушаалта
бусад нюурнууд салин хүлһээ
хүдэлмэришэдтэй адли абаха

эргэтэй. Мүн салин хүлһэнэй
орондо процентгүй ссуда
хүтэлбэрилэгшэдтэ, бусад албан
тушаалтада үгтэхэ ёһогүй.

Предприятиин иматгал олзо
абаһанай удаа, мүн ажалша
коллективтэй салин хүлһэнэй
талаар гүйсэд тоосоһонойнь удаа
хүтэлбэрилэгшэдтэ, тушаалта
бусад нюурнуудта элдэб
шангуудые, урмашуулгануудые
тогтоохо, түлэхэ гурим сахигдаха
ёһотой гээд Зарлиг дотор онсолон
тэмдэглэгдээ.

Буряад Республикын Эд зөөри
эрхилхэ талаар гүрэнэй
комитетэй, гүйсэдхэхы засагай ба
нотагай өөһэдын хүтэлбэрийн
зургаануудай толгойлогшод тус
Зарлигай бэлдүүлгые хинан
шалгажа байхаар уялгалагдаба.

Г.ДАШЕЕВА.

ЭНЭ ДУГААРТАМНАЙ:

Буряад Республикын Правительства
ХҮТЭЛБЭРИИН ОНСО БАЙДАЛДА

"Буряад үнэн" - 97

Исай Калашниковай түрэнһөөр 65 жэлэй ой
САГАЙ ЭРБЕСЭДЭ ДИИЛДЭЭГҮЙ

НАНАЙ БЭШЭГ

СПОРТ

"Буряад үнэн" - 97

ХОТЫНХИДОЙ ТАЛА ХАРАЖА...

Хүндэтэ уншагшад!

Түрэл сонинийнгоо түрүүлшын хууданда хирэ-хирэ болоод
лэ уншагшадаа захил хэхыень урлалдаг гэсхэбди. Тингэбэшье,
1997 оной түрүүлшын хахад жэлэй захил ехэ хүндөөр үнгэржэ
байна гэжэ мэдээсэхэ баатай болонобди. Байгша оной ноябриин
15-най байдалаар оройдоол 1160 хэлһэг газетэ захигдаба. Зомнай
мүнгэгүйдөөд, иимэ тулюур ханшараар захина гэжэ ойлгосотой.
Тээд "булагай уһандал бузаргүй тулгалаг" буряад жэнхэн
хэлэн дээрэ толилогдожо байдаг ори гансахан газетэдэ арга
хургаараа туһалалсаха аргагүй гэсхэ гүбди?! Буряад угсаатан,
Редакциин ажалшад захил хэлһэг хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа,
урма зориггоо элсүүлнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Хэлхээ холбооной албанай хүнгэлэлтэтэй сэнгээр уншагшадта
газетэ абаашаха сагай үнгэржэ байһан ушарһаа, мүн хотодо
ажаһуудай уншагшадтайнгаа тала хаража, газетымнай редколлеги
саашадаа "Буряад үлэнөө" каталожно хахад сэнгээрнэ дурадхаха
гэжэ шийдэбэ. Тиин урда тэнь хотынхид дүүрэн сэнгээрнэ
абадаг байһан наа, мүнөө хүдөө нютагаархидтал адли - каталожно
хахад сэнгээрнэ захил хэхэ аргатай болобо ха юм. Тиимэлһээ
84960 түхэригэй орондо 66060 түхэриг тэдэ түлэжэ, түрэл
газетээ захиха болоно бшуу.

Гадна Улаан-Үдэдэ ажаһуушад редакцидамнай ерэхэ, 30
мянгаар зургаа харын захил хэхэ аргатай. Али гэхэд, 15 мянгаар
- 3 харын, 10 мянгаар - 2 харын, 5 мянгаар 1 харын захил хэхэ
болохо юм. Дайнай ветеранууд болон ипвалидууд 15 мянгаар 6
харын захил хэхэ аргатай. Нүхэд, таанадайнгаа эдэбхи
дэмжэлгэдэ ехээр найданабди.

ХҮНДЭТЭ УНШАГШАД! "Буряад үлэнөө" хахад
сэнгээрнэ захихаа шамдгыл даа!

Редколлеги.

25 ЖЭЛЭЙНЬ ОЙН БАЯР

Байгша оной ноябриин 30-да Дээдэ-Саянтың интернат хургуулиин
байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойн баяр тэмдэглэгдэхэнь. Үзэсхэлэнтэ
найхан хоёр жалгын хоорондо хүхэ ногоон хасуури, нарһан тужа соо
баригдаһан энэ хургуули 1971 ондо ашаглаагдаа үгтэһэн түүхэтэй.
Тэрэ үедэ директор байһан Бадашкеев Григорий Иванович түрэл
хургуулингаа хүгжэлтэдэ яһалахан хубитаяа оруулаһан байха юм.
Эндэ үнийнэй хүдэлһэн багшанарые нэрлэбэл, Н.К.Алексеева,
Г.П.Шилимарёв, С.С.Тумурова ба мүнөө директорээр хүдэлжэ байһан
В.А.Атёнов гэгшэд болоно. Наһанайнгаа амаралтада гарабашье, ходо
хамһалсажа, туһалжа байдаг хүнүүд эндэ олон: А.А.Тимофеева,
Т.В.Убутонова, А.А.Макарова, А.А.Трифоновна, Е.Ч.Чимитова болон
бусад. Мүнөө тус интернат хургуулида үншэн ба була бээтэй 130
үхибүүн хурадаг юм.

Бурядай Уран зураашадай холбоон энэ хургуулида туһаламжа ходо
үзүүлжэ байдаг. Үнгэрһэн жэлдэ уран зурагай галерей нээгээ һэн.
Тоһон будагаар зурагдаһан 50 гаран хүдэлмээрэ бэлэг болгон барья
бэлэй. Эдэ зурагуудынь шэнэлэгдэжэ, нэмэгдэжэ байдаг. Уран зурааша
хирэ-хирэ болоод лэ ошожо, хургуулинь шэмэглэхэһээ эхилээд,
бэшэһье туһатай ажал хэрэгүүдые эрхилдэг заппалтай.

Э. МАНЗАРОВ.

Буряад Республикын Правительства

ХҮТЭЛБЭРИЙН ОНСО ЭРХЭ

БАЙДАЛДА

"Эрхэтэдэй газар эдлэхэ конституционно эрхэнүүдэ бэлүүлгэ тухай" Россин Федерацийн Президентын 1996 оной мартын 7-до баталан абahan Зарлигы бэлүүлгэ тухай" асуудал Буряад Республикын Правительствын ээлжээтэ заседани дээрэ харагдажа үзэгдэбэ. Республикын Газарай нөөсөнүүдэй ба газар эсхэбэрийн талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Ю.А.Алексеев энэ асуудалаар тобшо мэдээсэл хэбэ.

Энэ Зарлиг бэлүүлхын тула газарай эзэдтэй ба газарай хуби хэрэглэгшэдтэй ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдаа. Байгша оной ноябрийн 1-нэй байдлаар газарай эзэд болоһон тухай үнэмшлэгнүүдэ 48 мянган хүн абаа. Баунтын, Хэжэнгын, Хурамхааны, Тарбагатайн аймагуудта энэ хүдэлмэрийн түгсэгдэһэн хаа, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Бэшүүрэй аймагуудта гүйсэд бэшэ хэгдэһэн, харин Зэдын, Яруунын, Хэжэнгын, Хойто-Байгалай аймагуудта хаял эхилэгдэжэ байнхай. Түнхэнэй аймагай газар Национальна паркын байгуулагдаһанхаа уламжалан, федеральна зөөри гэжэ тоологдодог, тиймэһээ энэ хүдэлмэри яагаад ябуулха гэжэ түдэгсөөд байнабди гэжэ аймагай захиргаанай гулваа В.Ш.Усеев хэлэбэ. Энэ аймагайхидай табиһан асуудал амыарын хаража үзэхэ гэхэн шийдхэбэри абтаа. Баунтын, Загарайн, Бэшүүрэй, Зэдын аймагуудай захиргаануудай гулваанар В.В.Хингелов, А.П.Цымбалюк, А.А.Ефимов, А.Ц.Идамжапов гэгшэд энэ асуудалаар тайлбарил-ханамжалаа хэлэбэ.

- Газарай эзэд болон газар арендэдэ абагшад энэ газараа ашагтайгаар хэрэглэхын тула хоёр талааа оролдохо ёһотой. Тиймэһээ хэлсээнүүдэ баталалга хадаа гол шухала шата болоно. Энэ хүдэлмэрийн аша үрэтэй гэршэлһэн жэшээ бии. Мухар-Шэбэрэй аймагта "Искра" колхоз байгууламж хубилгаһан "Одон" колхозой газар хэлсээнэй үндэһөөр ашаглажа, муу бэшэ ургаса абаа. Энэ газарай пай-хубитануудай эзэд-пенсионернүүд газар ашаглагшаднаа холоомо, орооһо абана. Алишье таладны ашагтай болоно бшуу. Иймэ ушарһаа энэ хүдэлмэрийн тоонгүй байхагүй, дам шууд ябуулха хэрэгтэй, - гэжэ Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо, Буряад Республикын хүдөө ажыхын болон эдэз хоолой министр Б.Ц.Семёнов тобшолобо.

"Улаан-Үдэ хотын хүн зоной санитарно-эпидемиологическа талааа аюулгүй байлгы хангаха талаар хойшлуулашагүй хэмжээнүүд тухай" Буряад Республикын Правительствын тогтоол бэлүүлгын ябаса тухай Улаан-Үдэ хотын захиргаанай толгойлогшын орлогшо А.Г.Прейзнер мэдээсэбэ. Худалдаа наймаанай ба ниитын эдэз хоолой предприниматуудта ариг сэбэрэй талаар хазагайрууланууд ушарһаар. Улаан-Үдэ хотын өөһэдн хүтэлбэрийн захиргаанда санитарно-эпидемиологическа аюулгүй байдал тухай программа зохёон табигдаагүй. Хэрэглэмжын дэлгүүрнүүдэй хушалтагүй талмайнуудта мяха худалдаа ушарнууд олон. Городе ариг сэбэр байлгах талаар хүдэлмэри хангалтагүй. Хото шадарай хуруинууд хайн шанартай унаар хангагданагүй.

Республикын элүүры хамгаалгын министр В.Г.Бальжиров үгэ хэлэхэдэ, халдабарита үбшэнүүдэ хэргылхэ талаар республиканска программа абтаһаншы хаа, энэнь комплексно удхатай бэшэ, мүнгөөр батадхагдаагүй гэбэ. Энэ талаар хотын захиргаанай үүргэ шийдхэхэ байха аад, мэдэрэгдэнэгүй. Республикын госсанэпиднадзорой түбэй начальнигай орлогшо В.В.Пластилин, республикын промышленнигуудай ба олзын хэрэг эрхилэгшэдэй холбооной түрүүлэгшэ Г.М.Клочихин, экологиин болон байгааалин нөөсөнүүдэ ашагтайгаар хэрэглэхэ талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В.Е.Гулгонов гэгшэд үйлдбэрийн хорото үлэгдэлнүүдэ нэгэ доро хаяжа булаха талмай түхээрэлгэ, Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ бензинэй газар дороһоо гарадаг болоһон баримта тухай хөөржэ, ямар хэмжээнүүдэй абтаха байһан тухай ханамжанууд элэрхэйлэбэ. Эдэ бүгэдэһөө уламжалан, дээрэ дурсагдаһан тогтоолдо ямар нэмэлтэ, заабаринууд оруулагдаха гэжэ республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо В.К.Агалов тобшолоо.

Бага олзын хэрэг эрхилэлгын талаар гүрэнэй программын хэр бэлүүлэгдэжэ байһан тухай тогтоолой проект шүүмжэлэдэ оробо. Олзын хэрэг эрхилэлгы дэмжэхэ фондын директор Е.А.Коркин хангалтагүй тоосоо хээ гэхэн тобшолохэгдэбэ. Бага олзын хэрэг эрхилэлгы

дэмжэхэ талаар Гадаадын экономика харилсаануудай министерствын дэргэдэ хаянай байгуулагдаһан шэнэ комитедэй түрүүлэгшэ Ю.Н.Кравцов мэдээсэл хэхэдэ, бюджетэ ородог бүхы налогуудай 68 процентнь энэ халбаринаа юм гэбэ. Жэл-хоёр жэлһээ тус сектор ниитэ нэгэн болгон бүридхэгдөөд байха. Наян жэлнүүдэ үшөө 6-7 мянган олзын хэрэг эрхилэгшэд нэмэжэ, экономико хүтэлбэрилгэдэ өөһэдн ехэ нүлөө үзүүдэг болохо. Бага олзын хэрэг эрхилэгшэдэй 56 процентнь оптово-рознично худалдаа наймаанда хүдэлэгшэд, бэшэнь-бусад үйлдбэринүүдэй болоно. Хэдэн зүйлдэ онсо анхармаар. Эрхэнүүдэй-нормативна баазада, мүнгэн хангай-урьһаламжын гуримда, гүрэнэй зүгһөө дэмжэлгэдэ.

Энэ асуудал заседанида хангалтагүй бэлдэгдэ гэхэн ажагалтын удаа В.К.Агалов шэнээр эмхидхэгдэһэн комитедэй эрхэ, уяланууды гүйсэд тодорхойлох, тиин саашанхи ажал ябуулгынь ниитэ нэгэн хараатай болгохо хэрэгтэй гэбэ.

Яруунын, Кабанскын районуудта олзын бааза бэхжүүлхэ ба гаргашанууды доошлуулаха талаар нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай тогтоол мүн лэ зохихо хэмжээндэ табигдаагүй. 1996 оной июль нарада тус районуудта комплексно шалгалта үнгэргэгдөөд, энэ талаар олон дутууданууд элэрүүлэгдэһэн байгаа. Районуудай захиргаануудай гулваанар В.Г.Котов, Ц.Э.Доржиев гэгшэд нилээн томо мэдээсэлнүүдэ хэбэшье, ямар нэмэлтэ арганууды хэрэглэхэ олзо олохоб гэхэн асуудалай гол удха гаргажа шаддаагүй гээд үгэ хэлэгшэд ажагалта хэбэ. Энэ тогтоол дам нарижуулагдаха, удхын тодоходохоо ёһотой.

- Мүнөөдэр республикамнай хүтэлбэрийн онсо гуримда ороо. Иймэ эрхэ байдалда хүдэлжэ байхадаа, али болохоор алмалта, арьбалалгы туйлаха, олзоёо элбэгжүүлхэ нэмэлтэ арганууды бэдэрхэ ёһотойбди. Иймэ асуудал Правительствын заседанида анха түрүүшынхээ харагдажа үзэгдэбэ. Саашадаа Финансын, Экономикын министерствэнүүд, районууды хүтэлбэрилэгшэд ажаמידаралай тон шухала энэ асуудалы харааһаа алдангүй хүдэлхэ ёһотой, - гэжэ В.К.Агалов тобшолол хэбэ.

Г. ДАШЕЕВА.

"Буряад үнэн" - 97

ЭДЭБХИТЭЙ ОЮУТАД ОЛОН

Түрэл газетээ уншаха хүсэлтэй хотын ажаһуутшад "Буряад үнэн" редакцияда ерээжэ абаха аргатай гэжэ олондо мэдүүлээ һэмди. Тиймэһээ дээдэ хургуулийн оюутад энээн тухай хайн мэдэнэ, эдэбхитэйгээр захиал хэнэ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Буряадай хүдөө ажыхын академийн оюутадай олонхид ноябрь харын түгсэхэдэ "Буряад үнэн" газетэдэ захиал хэжэ захиалба. Тус дээдэ хургуулийн механизацийн факультэдэй 3-дахи курсын оюутад (старостань Д.Глушенков), экономика факультэдэй 521-дэхи (старостань А.Черноярова), 524-дэхи (старостань Ю.Лапина), 523-дахи (старостань Ф.Бураев), 522-дохи (старостань Г.Балданова), 512-дохи (М.Шегимова), 511-дэхи (Ю.Киселев), 513-дахи (М.Буджапова), 514-дэхи (С.Горяшина) бүлэгүүдэй оюутад "Үнэн" газетээ захиалабди гэжэ мэдүүлбэ.

Гадна тус академийн оюутадай клубай директор И.М.Цыбенова, экономикын эрдэмэй кандидат, экономика теориян кафедрин ахалагша багша Нина Дондокова Доржиева болон бусадшы багшанар эдэ оюутадай үүсхэл дэмжэжэ, эдэбхитэйгээр захилай хүдэлмэри ябуулна.

Е. ЦЫБЕНОВА.

ЗАХИЛ ХЭЭЛ!

Ехэ арадын бага арадаа дүнгэжэ, үргэжэ, хамгаалжа, бүхы талааа хүгжэлтэднэ сэхэ нүлөөлхэ ушартай юм гэхэн ханал бодол зүүн зүгэй арадуудай дунда дэлгэрэнхэй байдаг. Энээнэй хэр зүб байһы Хитад гүрэнэй, мүн зарим ушарта анханай СССР гүрэнэй национальна политика гэршэлжэ үгэнэ. Совет засагай жэлнүүдтэ национальна политикада хэды эндүү алдуунууд гаргагдабшы хаа, анханай Россин империйн олохон арадууд өөһэдн гүрэн турын үндэһэ хуури табиһан гээшэ. Иигэжэ 1923 ондо Буряад-Монголой автономито республика бии болгодожо, буряад-монгол арадай социальн-соёлой, хуудал байдалай ажабайдалда эрдэ хубилалта боложо эхилһэн бээ.

Зүгөөр гүрэн турын шэнжэ абahan республика дотор үндэһэн арадын соёлой, искусствын, ёһо заншалуудай гэхэ мэтын хүгжэлты аалидуулха, хазагайруулха хэдэлгэнүүд али болохоор хэгдэһэн юм. Эндэ арсалта байхагүй.

Ямаршы арадай хэлэн гээшэ тэрэнэй соёлтой, искусстватай, ёһо заншалуудтай сэхэ холбоотой байдаг. Хэлэн гээшэ национальна мэдэрэлэй онсо хуби, национальна мэдэрэлэй омогорхол байха ушартай.

- Совет засагай жэлнүүдтэ толгойдоо гамтай хүн "национализм" гэхэн үгэ дурдахагүй жэшээтэй бэлэй. Гэдэ халтад лэ гээбэ, "арадай дайса", харин буряадууд иймэ нэрэ абахынгаа хажуугаар "панмонголизмда хүзэгшэд" гүүлэхэ байгаа бшуу. Нанана гүт-табиад онуудта хургуулийн "багша" гэхэгүй, "хургагша" гэжэ хэлэхэ гэжэ бидэндэ хануулагдадаг болоо һэмнай. Юундэб гэхэдэ "багша" гэхэн үгэ шажанай сандарганийн нэрлэһэн үгэ гэгдэдэг хэн.

Тээд бидэ өөһэднхөө ухаан бодолһоо "багша" гэхэн үгы абажа хаяа аалди? Үгы бэд даа. Түрүүшымнай багша бидэниие эрдэмэй далайн гүн руу шургуулжа байхадаа, түрэл хэлээ гамнаха, түрэл хэлэн дээрэ уншажа, бэшэжэ хураха гэжэ ойлгуулаа даа. Манай Догнын эхин хургуулийн багша Дудмажап Зодобовна Балданова дайнай жэлнүүдтэ "Буряад-Монголой үнэн" газеты дэлгээгээд, эхинһөөн адаг хүртэрын уншажа, тайлбарилжа үгэгшэ бэлэй. Немец булимтарагшад, тэдэнэй зэрлиг аашанууд, совет арадай, Улаан Армийн баатарлиг багша тухай статьянууды, буряад уран зохиолшодой бүтээлнүүдэ сэдхэлээ хүдэлгэн шагнаһа һэмди. Уйлагдахабди, урмашахабди, баярлахабди.

Дайнай жэлнүүдтэ бэшэхэ саарһан, бэхэшы олдого үгэхэгүй даа. Нэгэтэ модон ханза соомнай саарһан үгы ха гү гэжэ харажэ байһаар, оёортонь дэбдигдэһэн аад, шаралшан газетэ, нэгэ бэшгэ олоо һэм. Тэрэ газетэ гушаад онуудта нэгэ доро хуушан монголоор, хуушан латаар, мүнөөнэй кириллицээр хэлбэгдэһэн

"Буряад-Монголой үнэн" байшоо. Иигэжэ өөрынхөө үхибүүн ухаанда ехэл юмэ ойлгожо абahan гээшэб. Бэшэгийн 1942 оной үбл дайлагдажа байгаа Сталинградһаа ерэхэн һэн. Нютагаймнай сэрэгшэ хубүүн Шойдогой Табхай номонуудай эшхэрээн соогуур тэрэ бэшэгы бэшэһэн байгаа. Окоп соогоо бэшгэ бэшэжэ хуухадаа, нютагайнгаа хоёр аха дүүнэрэй дайсанай буутан тобшодо дайруулжа алуулшан тухай тон гунгитагаар нүхэр басагандэ бэшэһэн байгаагша хэн.

Иигэжэ би үзэг бэшэгтэ хуража эхилһэнһээ хойшо "Үнэн" газетээ мүнөө болотор уншаһаар гээшэб. Үнгэрхэдэ, армид алба хэжэ байхадаа, бидэ, буряад хубүүн полкдоо түрэл болоһон сониндоо захюулдаг байгаабы.

Тээд хайшан гэхэб, сагай шэрүүн ябасада сохюулжа, хургуулида түрэл хэлээ шудалалга гээшэ хизаарлагдаад, мүнөө болоо байхада, буряад хэлэнэйнгэ ямар юумэнэй хилэ дээрэ ерээд байһы хоёр нүдөөрөө хаража байнабди.

Мүнөөнэй шэрүүн, хүндэ сэмүүн сагта, угдихадаа зэрлиг дэлгүүрэй долгино сохюулжа байһан үедэ буряад уран зохиолшодойнгоо бүхы бүтээлнүүдэй номууд болгодожо гараха болоо байхада, гансал "Буряад үнэн" һоницдо, "Байгал", сэтгүүдээ найдаха ушартай болодоно. Үхибүүдэймнай уншаха "Хараасгай" журна биыхада хайн гээшэ бээ. Харин залуушууд зориулагдаһан буряад хэлэн дээрэ хэлбэгдэдэг газетын үгы байһанда голхорхоор агша.

Ямар шалгалтаа уламжалан, буряадууд түрэл хэлэн дээрэ гарадаг газетын үсөөнөөр захидаг болонхойб гэжэ дурдадшы яалай. Булганда мэдээжэ бээ. Би өөрөө аймагай газетэдэ хүдэлжэ байһан тулааа уулзһан лэ хүн бүхэндэ "Буряад үнэн" захижа, уншадаг байгыт гэгшэб. Манай Ярунада адагынь 300-аад айл "Буряад үнэн" захиал хэхээр ааб даа гэжэ хангалтаб. Эндэ хаяхан аймагай почтово хэлхэз холбооной таһагта орожо, хэлбэлдэ захиал хэлгээр һонирхоһомни, урмашааар юумэн байгаагүй. Ойгосотойшы гээшэ гү даа: салин, пенс хожомдуулагдажа үгтэнэ ха юм. Салин үгтэхээшы болонхой гэхэдэ болохо.

Яагаа хээгээшы хаа, "Буряад үнэн" хэлгы үшөө саашадны бү үсөөрүүлээ гэжэ бүхы уншагшадта хандаха байнаб. Арга хургаа бэдэржэ, хайшан гэжэшы наань, буряад хэлэн дээрэ гарадаг оригансахан газетэдэ захиал хээл. Уншахада хужарламаар һониншы болоо.

А. ДОРЖИЕВ.

Нархана.

Дэлгүүрэй үнэ сэнгүүд

НАЯНАЙ БАЙДАЛААР

Хэр утһаа ногоон базаар гэжэ алдаршан Улаан-Үдын түбэй дэлгүүрэй гарагай нэгэнэй үнэ сэнгүүдээр манай тусхайта корреспондент Тимофей Нимбуев зарим тэды һонирхоо. Нэн түрүүн хүдөөһөө асарагдаһан зүйлүүд анхаралынь татаа гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Мяханай зүйлнүүд (килограммын):
Үхэрэй мяхан 10000-14000 түхэригтэ, гахайн - 14000-17000, адуунай - 10000-13000, хониной мяхан 12000 түхэригтэ, хариһаа асарагдаһан тахяагай гуя 12000, гахайн гадар өөхөн (дабһалагдаһан) 22000 түхэригтэ.

Эддэб янзын колбаса 25000-һаа 35000 түхэриг

хүрэтэр сэнтэй.

Загаһан (килограммын):

Багаар дабһалагдаһан сельдь иваси 12000 түхэригтэ, дабһалагдаһан омоли 10000 түхэригтэ, сонгоогдоһон омоли 25000 түхэригтэ.

Огородой эдээн (килограммын):

Капуста 2300 түхэригтэ, моркооб - 4500, свёкло - 4000, һонгино - 2300, чеснок - 15000, хартаабха 1500 түхэригтэ.

Үлир жэмэс (килограммын):

Яблоко - 6500, виноград 10000 түхэригөөр худалдагдана.

Исай Калашниковай түрэхөөр 65 жэлэй ойдо

хотын түбэй библиотекэдэ Исай Калашниковай нэрэ олгобо гэжэ уншагшадтаа мэдэсээ нэмди. Тус баяр ёһололдо олон тоото хүнүүд суглараа. Тэдэнэй дунда уран зохёолшод, уншагшад, Исай Калашниковай нүхэд болон гэр бүлынхид байлсаа. Энэ һайндэртэ зориулагдажа, уран зохёолшын бэшэһэн номуудай, фото-зурагуудай, гар бэшэгүүдэй выставкэ эмхидхэгдээ.

Тус баяр ёһололые Буряад Республикын Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ Баир Дугаров нээбэ. Улаан-Үдэ хотын түбэй библиотекэдэ суута уран

гүрэнэй шангай лауреат Константин Карнышев гэшэд суута уран зохёолшотой сугтаа хүдэлхэнөө хөөрөөд, тэрэнэй зохёолнууд дээрэн, хүн шанар дээрэн тогтожо, дулахан үгэнүүдээр дурсаба.

Мухар-Шэбэрэй аймагай захиргаанай гулваагай орлогшо Владимир Павлович Кушнарёв нютагайн бэлиттэй хүбүүнэй нэрээр залуу уран зохёолшодой нэгэдэл, музей-гэр, үйлсэ нэрлэгдэнхэй гэжэ һайндэртэ сугларагшадта дуулгаба. Харин мүнөө түб хотымнай библиотекын иимэ нэрэдэ хүртэһениин дэмбэрэлтэй байна.

Һэн. Исай гэртээ байхадаа, нэгэтэһье һүхиржэ гү, али хашхаржа байгаагүй юм, тиймэһээ үхибүүднэйһе эсгээ һажажа, түбшэн тэнюунээр үндыгөө. Тэрэ намайе болон үхибүүдээ нэгэтэһье гомдохоожо үзөөгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Сүлөө сагтаа Исаймнай модон, түмэр дээрэ һийлэхэ, фото-зурагуудые буулгаха дуратай һэн. Тезд сүлөө сагын тон бага һэн.

Нээрээһье, уран зохёолшо Исай Калашниковта ямар сүлөө саг байха! Номоо бэшэһингээ урда тээ библиотекэдэ, архивта һуулан... Удаань бэшэжэ эхилхэдэ, шэнэ зохёолоо дахин-дахин заһабарилан бэшэлэ... Тэрэ "Шэнэ сагай шэнжэ" гэхэн романаа 8 дахин, "Шуһата зэбүүн

САГАЙ ЭРЬЕСЭДЭ ДИИЛДЭНГҮЙ...

Эдэ үдэрнүүдтэ буряадай шэнэ уран зохёолшо Исай Калашниковай түрэхөөр 65 жэлэй ойн һайндэр түрэнэй республика дотор боложо түрбэ.

Наһанайн намтарай хууданууд

Буряадай арадай уран зохёолшо Исай Калашников 1931 ондо Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаралдай нютагта түрэн юм.

Тэрэнэй үбгэ эсгэнэр хоёр тугаа жэлэй саада тээ хуушан хандан хүгэдэдэг байһанайнгаа түлөө, ород церковь дотор буутай хубилалтануудта эсэргүүсэн бодоһонойнгоо түлөө 2 дахин Екатерина хатанай хатуу туулар Сибирь руу сүлэгдэһэн байгаа.

Тэрэ саг тухай Исай Калашников һүүлдэ ингэжэ бэшэ: "Удэ шэнээн үргэн ехэ газар эхэлжэ! Гэдэһээ үлдэһэн хүнэй түрэгт хилээмэндэ зуулдан хилэлһан мэтээр шэмээшгүүд хиларта аһалданшаба. Яһанайнгаа нүхтэр, нарин гэдэһэнэйнгээ хилартар шахуу хүдэлжэ эхилбэ. Шэнэ газарта байра байдлаа зохёогоо һэн ааб даа."

Ерээдүйн уран зохёолшын бага улаан хүлөөтэ тэрэ гушаад сугтаа тулалдан байгаа. "Бидэ шэнэ эхэ харууһагүйгоор, эхэлжэ шахуу үндыгөө нэмди" гэжэ тэрэ үе тухайгаа Калашников бэшэһэн байдаг. Ингээдһье тэрэнэй 10 наһа үрхэжэ байхадань, Эсэгэ ороноо нутаглын Агууехэ дайн эхилээ гэдэһээ даа. Тэрэ үнэн түрэнэй хэдэг бүхы ажалнуудые түрэн хэжэ гараа: мал адуулаа, сабишаа, тарьяалан дээрэ үлээ... Оройдоол 12 наһатай, 4 хүүс хургуулитай хүбүүн байхадань "университетүүдые" байхадань дээрэ шудалжа шэлээ бшуу. Мүн Прибайкалийн аймагай Итанцын леспромхоздо нэгэ ошоод байхадаа, модо тоолошоор, гол дээгүүр модо рахуулагшаар ажаллаа, хилалшанаар, токарёорхүдэлөө.

Зүгээр маршье сагта - номгон орын дээрэ мордоод, үхэр суужа ябахадань, тракторна хилалдаа хүдэлхэдөөшье, үдэһээ хүдэлмэридэ хилалдаашье - тэрэ номхоо үдэһээ үргэдхээр лэ ябаа. Тэрэ уран зохёолдо дуратай байхаа гадна, өөрөө түрүүлшнээ зохёолнуудые бэшэжэ эхилэһэн байна. Тэрэнэй "Сашка" гэжэ нэртэй түрүүлшн рассказ "Бурят-монгольская правда" газетэдэ бэлдэгдээ, удангүй Исай Калашников "Буряад-Монголой туушуул" һониндо хүдэлхөөр хилалдаба. Тийгэжэ залуу уран зохёолшо үдэһын ажалдаа түлөө, үдэһэндөө үдэһын сугтаа дуураа, һуниндоо уран зохёолдээрэ һуудаг байгаа. 1959 ондо уран зохёолшын түрүүлшн аян мүнцэлөө һэн. "Һүүлшын үдэһээ" гэжэ нэртэй роман ороноо И.К.Калашников 1918 ондо онуудаар Забайкалада олон граждан дайн тухай хилалдаа. Энэ роман Улаан-

Үдэдэ, Москвада хэблэгдэжэ, олон тоото уншагшадтай магтаал һайшаалда хүртөө һэн.

Исай Калашниковай "Намаг дундуур", "Сагдуул наһад" гэхэн туужануудын Улаан-Үдэдэ, Москвада хэблэгдэхэһээ гадна, немец болон чех хэлэнүүд дээрэ оршуулагдажа, Берлин, Прагада гараһан байна.

"Бага наһандамни намайе тойроод байһан хүнүүд ород хэлэнэй хэды ехэ һайхание сэгнэжэ һурахыем хурган юм", - гэжэ уран зохёолшо хэлэдэг байгаа. Тийгэжэ тэрэ эрдэмээ бүри ехээр дээшлүүлхын тула Москвагай дээдэ литературна курсануудта һураа бшуу. Тэрэ 1965 ондоо эхилжэ, энэ наһанайнгаа һүүлшын үдэр болотор Буряад Республикын Уран зохёолшодой холбооной харюусалгата секретарьар хүдэлөө.

1970 ондо "Шэнэ сагай шэнжэ", 1979 ондо "Шуһата зэбүүн саг" гэхэн томо романуудые бэшэжэ, бэлит талаанайнгаа улам бадаржа байһые батадхаа бэлэй. "Шуһата зэбүүн сагын" Москвада, Улаан-Үдэдэ, Улаан-Баатарта, Алма-Атада хэблэгдэхэһээ гадна, "Дэлхэйн уран зохёолой библиотекэдэ" оруулагдаһан юм. Харин "Шэнэ сагай шэнжэ" гэхэн романин 1 миллион хэлэгээр "Роман-газетэдэ" хэблэгдэһэн байна. Энэ номойнгоо түлөө Исай Калашников республикын гүрэнэй шанда хүртэхэһөө гадна, "Буряадай арадай уран зохёолшо" гэхэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болоо бэлэй.

И.К.Калашников шэмээшгүүдэй дайнай һүүлдэхи байдал тухай "Не поле перейти" гэхэн романаа дүүргэжэ үрдингүй, 49 наһан дээрээ хүндөөр үбдэжэ, наһа бараһан байна.

Улаан-Үдэ түбэй библиотекэдэ

Тезд бэлиттэй уран зохёолшоёо Буряад ороной хүн зон мартаагүй. Байгша ондо Буряад Республикын Правительствоо Буряадай арадай уран зохёолшо Исай Калашниковай түрэхөөр 65 жэлэй оие тэмдэглэхэ гэхэн тогтоол гаргаһан байна. Тийгэжэ бүри наһан энэ ехэ һайндэр үнгэрбэ гэшэ.

Энэ һайндэрэй үедэ Улаан-Үдэ

зохёолшын нэрэ олгоһон тухай тогтоолые Буряад Республикын соёлой министр Г.Н.Струбинов сугларагшадтай урда уншажа үгэбэ.

Тус библиотекын директор Жанна Борисовна Ильина, Улаан-Үдэ хотын мэрин гулваагай орлогшын уялгануудые дүүргэжэ Владимир Борисович Проконьев, Буряадай арадай нэсүүд Николай Дамдинов, Дамба Жалсараев, "Байгал" журналай ахмад редактор Сергей Цырендоржиев, республикын библиотекэнүүдэй директорнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ Лидия Ильинична Петухова, Улаан-Үдэхотын соёлой таһагые даагша Валентина Шажиёвна Цыренова болон бусад үгэ хэлэһэн байна. Үгэ хэлэһэн хүн бүхэн Исай Калашниковай зохёолнууд тухай, бюун бэлитэйһе онсо шэнжэ тухай хани халуун үгэнүүдые хэлээ.

Ород драмын театрта

Тэрэл үдэрэй үдэһын 6 сагта республикын ород драмын театр соо Исай Калашниковай түрэхөөр 65 жэлэй ойдо зориулагдаһан дурсахаалай үдэш үнгэртэгдэбэ. Шэмээшгүүдэй дуунай аялга доро хүшгын нэгэдэхэдэ, тайзан дээрэ Исай Калашниковай дүрэ харагдаба. Суута уран зохёолшын зам тухай хэлэ бэшэгтэй эрдэмт кандидат Александр Васильева Васильева богонихон элидхэл хэлэһэн байна. Исай Калашниковай зохёолнуудаар шэнжэлгын хүдэлмэри энэ эрдэмтэ бэшэһэн юм.

"Шуһата зэбүүн сагы" бэшэхэ гэжэ түрэнэн хумби" гэжэ И.К.Калашников хөөрэдэг байгаа. Харин бэлиттэй хальмаг уран зохёолшо Алексей Балакаев: "Чингис хаан тухай агууехэ ном Исай бэшэжэ үлөөхэ хубитай байгаа" гэдэг һэн.

Буряадай арадай поэт Гунга Чимитов Исай Калашниковтай олон жэлэй туршада сугтаа хүдэлдэг байһан тухайгаа хөөрөжэ үгөөд, "Шэнэ сагай шэнжэ", "Шуһата зэбүүн саг" гэхэ мэтэ зохёолнуудын оршуулһанаа хөөрөбэ. Урдань "Монголой нюуса тобшо" оршуулхадаа, Исайтай нүхсэхэһини ехэ туһа хүргэһэн юм гэжэ онсолбо.

Буряадай арадай поэт Дамба Жалсараев, Буряад Республикын

Буряадай арадай уран зурааша Мария Яковлевна Метелкина Исай Калашниковай музей-гэртэ зурагаа бэлэглэбэ.

Удаань Россия Федерациин искусствын габыата ажал ябуулагша, Буряад, Тыва Республикануудай Гүрэнэй шангай лауреат Николай Логачёв "Шэнэ сагай шэнжэ" гэхэн романаар зүжэг табихан тухайгаа хөөрөөд, тус театрай артистнар тэрэ зүжэгһөөн нэгэ хэлэг сугларагшадта харуулба. Мүн "Мүрдэлгэ" гэхэн туужаарнь кинорежиссёр Арья Дашиёвай буулгаһан "Крик тишины" гэхэн фильмһэнь нэгэ хэлэг харуулагдаа.

Гадна эндэ Исай Калашниковтай "Шуһата зэбүүн саг" гэхэн роман дээрэ яажа хүдэлһэн тухайгаа миндаһан дээрэ буулгуулан хөөрөөһинь тон һонирхолтой байгаа. Тэрэ тус романаа нүхэр тухайгаа дулахан үгэнүүдые хэлэбэ: "Исай хадаа бүлэ соогоо зургаан хүүгэдэй ахань һэн. Тэрэ энэ наһан соогоо яһала юумэ үзөө. Зургаа наһатай байхадань, эсгэнэ хашага хардалдаа ороһон байна. Харин өөрөө 12 наһатайһаа эрэшүүдэй хэдэг бүхы ажалнуудые хэжэ гараа. Эсгэнэ түрмэһөө табигдаад байхадаа, түрэнэн нютагтаа ажаһууха эрхээ халагдаа һэн. Тийгэжэ тэдэнэр Прибайкалийн аймаг зөөжэ ошохо баатай болоо. Удаань Исай "Буряад-Монголой залуушуул" газетэдэ корреспондентһээ харюусалгата секретарь болотороо хүдэлөө.

Исай 3 басагадтаа ехэ дуратай һэн. Тэдэнэйнгээ бишыхан байхадань, үлгэр домогуудые уншажа үгэдэг, хэшээлнүүдые бэлдэлсэдэг бэлэй. Зүгөөр тэрэ шэнэ зохёолнууд дээрээ үдэр һүнигуй ажалладаг байгаа. Тэрэ тон юрын зантай һэн. Адар солотой болооһье һаа, Исай бээ дээгүүр тоолодоггүй бэлэй. Нэгэ жэшээ хэлэбэл, хүнүүд намайе үйлсэдэ ябахадань танидаг болошобо гэжэ хэлээд, телевиденидэ буулгуулхала болоо

саг" гэхэн романаа 6 дахин эхинһэнь адаг хүрэтэрнь заһабарилан бэшэһэн байна. Тэдэнээ заһабарилха бүхэндэнь уран зохёолшын наһанайн нүхэр Екатерина Викторовна машинка дээрэ буулган сохидог байгаа бшуу.

Энэ үдэһын һайндэртэ ород театрайхид, "Потешки" гэжэ нэртэй үхибүүдэй жэшээтэ ансамбль, Тарбагатайн аймагай "Былина" гэхэн шэмээшгүүдэй хоор, Бэшүүрэй аймагай баянистуудай клуб, Буряадай хүдөө ажахын академини "Алтан Булаг" гэхэн дуу, хатарай ансамбль хабаадаа.

Түрэнэн нютаг

Шаралдайдань

Үглөөдэрнь, ноябрийн 15-да, Исай Калашниковай түрэхөөр 65 жэлэй ойн һайндэр түрэнэй түрэнэн нютагта болобо. Үбэлэйнгөө хубсаһа нэмэрһэн тала дайдын, хүбшэ тайгын дундуур зурыһан харгыгаар Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаралдай нютаг тээшэ автобуснай шэнхинэн дүүлнэ. Үдэрэй 3 сагта Исай Калашниковай музей-гэртэ хүрэжэ ерэбэбди. Тус музейн директор Е.С.Павлуцкая нютагайнгаа хүн зоноор манай машиные утгажа байба. Ушар юуб гэхэдэ, энэ автобус соомнай Улаан-Үдэһөө ерэһэн айлшад, уран зохёолшод, Исай Калашниковтай түрэл түтүмьнь ерэлсээ бшуу. Тийгээд лэ сугларагшад музей-гэр соо багтажа ядан, жэл бүхэндэ заншалта болоһон "Калашников-ска уншалганууд" үнгэртэгбэ гэшээ. Энэ һайндэрэй үедэ тус музейн директор Е.С.Павлуцкая, Түгнын шулуун нүүрһэнэй уурхайн түлөөлөгшэ Г.Н.Малеев, Мухар-Шэбэрэй аймагай уран зохёолой нэгэдэһье ударидагша Надежда Карлова, локомотив-вагон заһабарилгын заводой уран зохёолой нэгэдэһье ударидагша Светлана Нестерова, Буряадай арадай поэт Дамба Жалсараев, уран зохёолшо Гунга Чимитов, Буряад Республикын соёлой министр Г.Н.Струбинов, Хоца Намсараёвай нэрэмжэтэ уран зохёолой музейн директор А.В.Басаева болон бусад Исай Калашниковай зохёолнууд тухай һонирхолтой мэдээлэлүүдые хээ, музей-гэртэнь бэлэглүүдые барья.

Мүн энэл һайндэрэй үедэ Исай Калашниковай хурагша, "Макар Нелюбин - нохойн эзэн" гэхэн номой автор Виктор Носковто, Исай Калашниковай нэрэмжэтэ уран зохёолой нэгэдэлэй ударидагша Надежда Карловада "Россия Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн" гэхэн үнэмшэлгэнүүд барюулагдаба.

Эгээл тиймэһээ Исай Калашниковай хэрэг үргэлжлүүлэгшэд жэл бүри олошоржол байха, тэрэнэй бэшэһэн зохёолнууд үеын үедэ мүнхэ байха гэжэ найдамаар.

Д. БАЛЫЖИНИМАЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Уран зохёолшо Исай Калашниковай түрэнэн гэр. 2. Шаралдай нютагта болоһон уулзалгын үедэ. Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото-зураг.

(Эхнийн ноябрийн 12, 20-ной дугааруудта.)

Дондок-Ринчин Намжилон бэлгтэйл хүн байгаал даа, тээд харайсань Сагай эрхэ соо, нотагһаа гараагүй шахуу, холо ойгуур зайгаа зураагүй, Шэ-тэ даа, Дээдэ-Үдэһөө сааша гараагүй, тэнюун хайхан Ага дайдынгаа Зүдхэли нотагыгэ зүүн, баруун тээшэнь нилээн хэмжэһэн, номгон зантайхан хүн - өөрыгөө үндэр дээгүүр табихагүй, "Биб!" гэжэ үбсүү шаахагүй, хүнийеш шааха гэжэ мэдэхгүй, даруутай даруу хүн ябаһанаа, гэгтэ Хуули эбдэһэн, арадай дайсан боложо, түрмын улаан голдо хүрэмэ мүшхэбэри мүрдэлгыгэ тэсэнгүй, тэндээ һалаа ха юм даа. Хардалга гүрдэлгын үедэ эрхмүүдэймнай дээжэ болохо хүнүүд шортоо булта һалаа. Харата муухай ябуулга хүгжэлтёмнай дайраагүй гэхэ гүт? Дайраха саанаа, ниитымнай алхам худар заналга захилгын балта шаа-гаад, "аан" гэжэ абяа гарахагүй болгоо бэшэ гүт?.. Үнгэрөө, гэгбэшье мүнөөшье хүртээрөө "аан" гэжэ абяа гаралгамнай тиимэшье дуранай бэшэшье байжа болохо. Нилээн удаан үе саг соо "һүүлээ хабшалган" үргэлжэлжэ байна бэшэ гүт? Түрмэ түшэнүүдээр политическэ гэмтэн хэды шэнээн байна гэжэ һананат? Үгышье һаа, ухаа муутанай орон руу баһал эюулэгдэһэн байха. Хэзээ амаржажа, ан-бун гэжэ һууха саг, амандаа атаргүй, хэлэн-дээ хэршэлтэтэй болохыень бодомжолхол даа. Тиихэдэ гэрэ муу газарнууд руу туутдаашаншье үсөөрөө бээ. Иимэ хайхан сагта удаадахи үри гарбалнууднай дурдан маанадаа, амаржан һууха бээ гэжэ Абарагша Дара-Эхынгээ урда наманшалнам даа.

Харин эндэ хэлэгдэһэн, хэлэгдэһөөшье байһан томо-томо нэрэтэй, томо-томо хүсэлэй түлөө һүнэйсээ үгэһэн үнэхөөр арадаймнай хүбүүд Үе галаб бүхэндэ дурдуулан, алтан үзгөөр арадайнгаа Дансада

бэшгэдэжэ байха бээ гэжэ "Наһанайнгаа бэшэг" соо удаадахи Үе галабайнгаа түлөөлэгшэдтэ хандан, энэ хайхан хүнүүдэйнгээ дүрэ шарайе үгэн, саг үргэлжэ Эдэмнай дурдуулжал байһай даа гэжэ һанахадаа, зүрхэ сэдхэлэйнгээ мэдэрэл соо байһан һайн хайхан бодолнуудаа хэлэжэ туршабаб.

Минии гол зорилго юун бэ гэхэдэ, залуу үетэмнай хэды хургуули худартай болоохынь һаа, заншалаа баһа мартан-гүй, үндэһэн һуури тээшээ шагаахытай байһай гэжэ һанахада, наһан соогоо хараһан үзэһэнөө тандаа хэлээд туршаха гэжэ һанаа һэм даа. Мүнөө үеын

хаа хаанагүй, баруун-зүүн тээшэнь хаарта шуулаад хаяһан шэнги байгаагүй һаа, үгтэһэн үе соогоо Хүн уялгааа хүрдэтэ Бурханайнгаа урда дүүргэбэб, түрэхэн жаргалаа эдлэбэб гэжэ наһанайнгаа эрхиие мухарюулһантай адли гэлтэй. Манай буряадай энэ заншалаа нарин нягта абжа ябаһамнай харагдажал байдаг. Энэмнай хөмөрөөн соогүүр лэ тобойжо гарадаг ха юм даа. Дунда-мнай журамаа алдаһан энэ-тэрэшүүлэй байгаагүй һаа, бүришье эрхим байха аад лэ, бэе бээһингээ үхэр мал хулуужа эдлгэн болоод даа, һамгадай һогтуу ябалган Буддынгаал хуули-заншал эбдэжэ, зоной

байна. Намайешье абаад үзөө һаа, түрүүшын ондо үһөө тайраад, комсомол болобо гэжэ улаан долгин дээгүүр тамаржа ябатарни, гэгтэ нэгэ гайтайхан ушар, хэнаад хэн гэшэбэб гэжэ бодожо үзэхэ ушар гараа һэн. Зай, тэрэл хүрхэй хүн, багша - хүрхэй зандаа налагаар юумэ ябажа байтараа, тэрэ түргэн поездоо хариин хүнүүд олон һуугаа һааб даа. Харин намда нэгэл хүнийнь наһаараашье мартахагүйгөөр ухаан бодолдом орошобо. Энэ хэн бэ гэхэдэ, нэрыеншье бү мэдэеыдаа, нэрэл мэдэлсэхээр тиимэ ойро дүтэ танилсаа бэшэбди. Урдын ороннуудаа бусажа ябаһан

Ц.-Д. ДОНДОКОВА

НАНАНАЙ БЭШЭГ

залуушагууд хүнүүд баһал һонирхолтой портредүүдые энэ байһан газетэнүүдтэ ородоорш, буряадаарш бэшэжэл байдаг. Эдээн соомнай 4-дэхи засаг рууш орохо хүнүүд ехэнхи байха. Жэшэнь, һаын үедэ Пётр Бадмаев тухай хоёр дурдалганууд бэшгэдээд байна. Эдэ нүхэдөө дэмжэхын ехээр дэмжэхэл даа. Бишье Пётр Бадмаев тухай хэлэхэ үгэтэйб. Байн хэлэгдэнэ бээ. Энэ мэтээр хуушанайнгаа хүнүүд тухай домог болгон дурдажа байхада, түүхын бодото хуудан дээрэ хууданан нэмэгдэхэдэ, юумын дүүрэхэ тээшээ нэмэлтэ болон ороходоо, хүн зоноймнай Үнэн байдал тээшэ шармайһан һэдэл бэшэ, алхаса болоно. Энээн тухаймнай Александр Блок дабтан хэлэжэ байна: "Үнэн тухай жаргалһаа урид бодохо - иимэ хүн байха, тэрэ хадаа биб", - гэс бэлэй. Захагүй замбуулинай эзэн болохо хүнэй - жаргалын яагаад захатайдаа - гэгтэ бодол тайлбарлааад үзэхэдэ, хүнэй наһан тархышье богонихон даа. Энэ богонихон наһаа өөрөө

нэрэ хухалһантай адли ха юм даа. Нэрэ хухарха гэшэмнай манай буряадай нэрэ түрэдэ үзэн харалгын, хүн бэшэ гэгтэһэн гэмтэнэй тэмдэг байһан. Эбээрэ хэлсэжэ, нэрэ хухарангүй ябаха гэшэ бултанай урда бурханай зарлиг болоно. Нэгэтэ, үни даа, залуу даа, экспресстэ һуунхай, Москва минии орожо ябаха үедэ энэл поездомнай немец яһанай томоотой хүн ябажа байһанаа: "Би буддын шажан баримталжа, дэлхэй дээрэ эгээл сэсэн үнэн сэхэ шажан гэжэ шэнжэлжэ үзөөд, энэ шажанда һүзэдэг, мүргэдэг болонхойб, - гээд дабшалжа һуугаад, наманша-лан, "Этигэл" дарьяса ун-шажа һуухыень харахадаа, комсомолби гэжэ хүрхэй хүн ябаһанаа, эндэ энэ бүхые харахадаа, юу-хээ бодоһон байнаб... Би табатай байхадаа, ехээр үбдөөд, үхэл гэжэ би юм гээд бурхандаа һүзэглэдэг болоһон, тэрэ орбогорхон жаа үхибүүн байгаа, сангарида нара гаратар хүдэлэнгүй һуугаад, тарни уншалсаха һүзэг этигэл үхибүүнэйш зосоо байдаг лэ

немец һэн. Хөөрэлдэһөөр байтараа, "Этигэл" тухай асуудал гараба. Тэрэ хэлэнэ: "Этигэл" гэжэ хүнэй һахюуһан гэшэ. Зүгөөр энэ һахюуһан халуун бурма болотороо хөөргэдүүлээд, дүшэ дээрэ табигдажа балтадуулаад гараһан энэ һахюуһые зүүһэн хүн - анха түрүүн өөртөө этигэхэ ёһотой, удаань - хүндэ этигэхэ ёһотой. Одоол тиигэбэл, хүн хадаа иимэ Дугаргаржаама зүүжэ ябахадаа, "Этигэлэйнгээ" хүсэндэ хүрэхэ удхатай юм. Абарагша Дара-Эхэ гээд уншадаг Этигэлнай - энэл ха юм даа гээд дүүргэбэ.

Харин мүнөө ахмад тухайгаа бэшэжэ һуухадаа, аяр тиихэдэ немец хүнэй хэлэһэн үгэнүүд наһаандаа орошобо.

Үнэхөөрөөл, аха, мад эгээл иимэ, зүрхэнэйнгөө үгөөр бэшэһэн агшамуудаа гэхэ гү, Этигэлээ үргэл болгон, хойто үнүүдтэ орхёо ха юм даа. Энэ сэгнэшгүи "эдиень" эд болгохо, Этигэл дээрэнь этигэл нэмэхэ - манай залуушуулай уялга. Энэ дүүргэлтэ болохо бээ гэжэ этигэлдэнэ.

(Үргэлжэлэлын хожом гараха).

Д.А. Улзытуевай түрэхөөр 60 жэлэй ойдо

ПОЭДЭЙ ДЭБТЭРНЭЭ

Уянгата поэзиие ойлгодог, мэдэдэг, уран зохёолдо дуратай тиихэдэхи СССР гүрэн соо ажабуудаг хүнүүдтэ Дондогой нэрые эгзэн түрүүн дурдахан, айлдахан, тэрэниие бүхэсоюзай тайзан дээрэ гаргаһан хүн, мүн лэ өөрөө манай Байгалай үмэнэһөө баһал үдэжэ гараһан поэт Евгений Александрович Евтушенко юм гэжэ бидэ булта мэдэдэг, мэдэрдэгбди. Дондог дэбтер соогоо Е. Евтушенкэтэй хайшан гэжэ танилсаһанаа бэшэһэн байна. Энэниинь тэрэ үеын байдалай хэлэгтэйгээр харуулаа.

"1958 оной апрелин 6, Москва хото.

... (Нямдоржотой) Дашын дуунуудые дууладдабабди. Мүнөөдөр бүрхэг-үглөөнэй нэгэ бага бордоһолон алдаа. Хахад үдэрһөө хойшо дулаар-жа эхилбэ. Столово ошожо ябахадам Иван Бурсов замда дайралдажа, намда Ната-льяһаа бэшгэ бии һэн гэбэ. "Поэмышни "Дружба народов" журналда абтаад, Евтушенко оршуулжа байна гэжэ Ната бэшэһэн һэн, мүнөө бэшэгыень гертээ орхижорхёод ерээб", - гэжэ Иван дуулаба.

"1958 оной апрелин 18. ...Институдай хашаа руу Галандали-далигарюумэябажа йаба. "Шүлэ уулгал даа" гэжэ гонгинобо. Галантаяа гоёор энеэлсэхээр ябатардаа, "но-о-ну-у" гэлдэһээр лэ үнөөхи "Казбек" руу годиржо, тэйдэһээ үнөөхил түүхэмнай эхилбэ даа.

Үдэшэ багта Евтушен-кэтэй институтдай үүдэн-дэ танилсабабди. Тэрэмнай Солон бидэ хоёрые уриба. "Дом Литераторов" ерээжэ оробобди.

Женя гэшэмнай манай Колин посомой хүн байна

даа. Ехэ ехээр хөөрэхэ дуратайшаг. Пафостай, дан омогорхуу. Эхилээд, би дадахаар бэшэ хэбэртэй һуубаб. Һөөл зохидгүй. Смеляков ма-най столдо һуулсаба. Хажуу-дахи столдомнай Солоухин, Винокуров гэгшэд һууна. Смеляков манай хүниие ехэл магтана, поэмыеш шиний зурагуудтайгаар толилох гэжэ хэлсээбди, редактораймнай орлогшо юушье мэдэхгүй буржаахай, тэрэшье һаа, бэлигыеш мэдэрээд, намда һүүхиргээ юумэн орожо ерээ гэжэ байжа хөөрэнэ. Тараха дээрэ һогтод гээл ха, намайе тэбэрижэ таалаад, гаража ошобо. Бидаал байнадаа. Солон Журавлёвтой уулзаха байһан аад, Смеляковой һүүлээр гаража ошобо.

Женя бидэ хоёр үлэжэ, үшөө нэгэ шампанска захибабди. Гараха дээрэ Евтушенкэтээ арсадаһан алдабабди. "Станция Зима" гэшымем уншаа һэн гүш, ямар бэ гэжэ намһаа асуухадань, манай хүн: "тиимэһэй һайн бэшэ" гэжэрхёо бшууб. Тэрэһинээ улам өөрын шүлэглэл тухай вообщё хөөрэлдөөд, бийн магтаха бэшэ, харин шүүмжэлхэ тээшээ байбаб. Дам саашаа Лисин тухай, Пастернак тухай

ярилдажа, бийн баһал Генкын литературна налет, мяха шуһагүй шүлэглэл тухай һануулжа, Пастернактай хэды зохишье һаа, саг үеһөө гээд эгшэһэн поэзиие дурдан байжа зугаасахадам Женя зүбшөөхэ тээшээ болобо. Баруун зүгэй хүгжэм, уран зохёол, монгол арад түмэнэй эртэ урдын классика тухай хөөрөөб. Женя олон юумэ гайхаба, олон юумээр һонин газартань баясаба. Тиин официанткые дууджа аса-раад, миний жаргалай түлөө гэжэ, хундагын хоолой хос гэтэр хуха сохибо.

Дондогой дэбтерһээ.

"1957 оной декабрийн 12.

... "Ногоон замби" гэжэ үргэн бодолтой поэма бэшэхэ гээд, мэдэхэ юумэн багдана... Үшөө дотороо хүсэд болоогүй, ногоон хэбэртэй. Байд гэхэ..."

"1958 оной январийн 24.

Поэмын эскиз. ...Замби түби дээрэ залуу наһанай охин... һаруул сагаан шарайтай хайхан Гуа басаган Байгал далайн эрьдэ ажаһуудаг һэн ха... Үни холо үнгэрһэн сагта бэлэй, үлгэн ехэ замбиин үхибүүн хаһада бэлэй.

Һайхан Гуа басаган Хун Хулмай хүбүүн хоёр ариун нэгэ үглөө Байгал далайн эрьдэ

золгожо, бэе бээдэ инагай халуун дурые мэдэрбэ.

Мандаад байгаа Наран хайхан Гуа басагые обёорон, тэрээн-дэ дуралшаһан гэдэг. Энээн тухайгаа эдир хүүхэндэ мэдүүлбэ. Һайхан Гуа басаган иигэжэ харюусаба: "Шаргал улаан Наран! Хамаһаа ехээр таниие хүндэлнэб, тээд Хун Хулмай хүбүүндэ дуратайли даа..."

Хамагые һахигша халуун ехэ Наран атаа жүтөөндэ абган, тэрэ үдэшэ жарганаар олон хонгто мандабагүй. Замби түбиие хараһы һүни залгижа, хүдэжэ үхэхөөр хүйтэн, мүргэжэ унамаар балай болоһобо.

Дэлхэйн амитан үхэжэ эхилбэ.

Гансал хайхан Гуа басаганда Наран гансахан туяагаа эльгээдэг байба. Хун Хулмай мэргэн хайхан Гуагайнгаа нодэн дээрэ мүйһэн боложо хүрэхэбэ һэн ха...

Наранай иимэ шэрүүн байһанда хайхан Гуа гомдохын ехээр гомдожо, түхэрэзэн сагаан нара болон дэгдэбэ...

Тэрэ гэгһээр Наранай мандаг гарахада нара хоргодон орожо, жарган ороходонь, нара гарадаг...

Дайда дэлхэйдэ амидарал дахиад нэргэжэ, шубууд дууладдажа эхилбэ...

Һайхан Гуа-һара Шар-гал Наранай жаргамсаар, огторгойдо бии боложо, үлгэн ехэ дайдаар үеынгоо инаг Хун Хулмай мэргэниие, уйдхар дүүрэн шарайгаар Замби түбиие шэртэн, инаглан һуугаа, эдир хоёрой эльгэ зүрхэ хүдэлгэн, бэбэрһээр лэ ябадаг..."

В. УЛЗЫТУЕВА, хэблээдэ бэлдэбэ.

УЯНГАТА ШҮЛЭГҮҮД, ИРЯГУУ ДУУНУУД ЗЭДЭЛЭЭ

Хүүхэлдэйн "Ульгэр" театр соо октябрийн 25-да Буряад Республикын за-луу ба эхилэн бэшэг шэдэй конференцийн делегадуудай хабаадаг-гатай уран зохёолой, хүгжэм дуута үдэшэ үнгэрөө. Эндэ Буряад ороной залуу уран зохёолшодые хараха-яа, туршалгануудыень шагнаха, сэгнэхээ хүн зон олоороо сугларһан байна. Тэдээн соо оюутад үсөөн бэшэ байгаа.

Концерт хүтэлбэри-һэн залуу поэт, хүг-жэмшэн, дуушан Цырен Шойжинимаев ба поэ-тесса Валентина Дугаро-ва хоёр тайзан дээрэ гаража, суглаарашады хани халуунаар амар-шалаад, Уран зохёолшодой холбооной правле-нийн түрүүлэгшэ Баяр Дугаровта түрүүшын үгэ үгэбэ. Тэрэ залуушууда амжалта түгэс ажа-лахыень, һонирхолтой зохёолнуудые бэшэжэ, уншагшадаа һонирхуулжа байхыень хүсэбэ.

Удаань поэт, Сартуул-Гэгээтэйн дасанай шэ-рээтэ, эмшэ-лама Маг-вей Чойбонов үгэ хэ-лэхэдэ, эхилэн бэшэ-шэдтэ мүн лэ амжа-ла хүсэбэ. Залуушууда зориулһан хоёр шүлэгөө тэрэ уншаа.

Залуу зохёолшод Ирина Гомбоин, Сандак Цыби-ков, Игорь Иванов, Татя-на Григорьева, Эрже-на Сангадиева, Светла-на Жигжитова, Андрей Виковский, Алексей Исаков, Наталья Казано-ва, Цыбикмид Дамдинжа-пова, Соёлма Цыренова, Баяр Балданов, Вик-тор Огибалов, Лопсон Гergenov, Виктор Березин гэгшэд уянгата шүлэгүүдэ уншаа.

Агван Борбоев, Нина Кремер, Цырен Шойжи-нимаев, Виктор Валы-гин, Валентина Дуга-рова гэгшэд хайхан дуунуудаараа энэ үдэ-шые шэмэглээ.

Түрүүшынгээ алхаму-дые хэжэ байһан залуушуулаа дэмжэхэ, алдуу эндүүнүүдыень заһаха, ойлгуулха гэ-һэн зорилготойгоор энэ хэмжээ ябуулга үнгэр-гэгдөө ха юм. Энэнь угаа һайн.

Эдэ залуу уран зохёолшоднай буряад угсаатанаа хожом хой-шо суурхуулха, соёл болбосоролоо нэргэхэ зэргэтэй зон гэшэ. Хэ-ды тиигэбэшье, тэдэн-ртэ дэмжэлгэ хэрэгтэй гээд мэдээдэ. Тиимэһээ тэдэндэ амжалта хүсэе. Т. ШОЙНХОРОВА.

ПОНЕДЕЛЬНИК

КАНАЛ "ОРТ"

Телеутро.
13.00, 16.00, 19.00, 01.30
19.20 "Новая жертва".
Поле чудес.
Человек и закон.
20.35 Угадай мелодию.
В эфире ГТРК "Мир".
КВН-96. Полуфинал.
Пресс-экспресс.
"Космические спасатели
лейтенанта Марша".
Марафон-15.
Звездный час.
"Карин и ее собака".
Джэм.
Вокруг света.
Час пик.
Если...
Спокойной ночи, малыши!
Время.
"Багз-2": "Осторожно:
детективы".
Жизнь замечательных
людей. Олег Ефремов.
Футбольное обозрение.
50 Х/ф "Опыты дыхания".

КАНАЛ "РОССИЯ"

Утренний экспресс.
По дороге на работу.
Мультифильм.
Вести.
Утренний экспресс-2.
Ретро-шлягер.
Дорогая редакция.
"Санта Барбара".
Товары - почтой.
Русское лото.
30 Рабочий полдень.
Вести.
Х/ф "Большая перемена".

КАНАЛ "РОССИЯ"

Мультифильм.
Шаг за шагом.
Автограф.
Деловая Россия.
За окном.
Вести.
Иванов, Петров, Сидоров...
Сам себе режиссер.

БУРЯТСКОЕ ТВ

"Династия", 126 с.
Сагай суурьян.
Байгал.
Курьер.
Художник и время. К 65-
летию народного писателя
Бурятии Исаея Калашникова.
Местное самоуправление
в Хоринском районе.
Байгал.
Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

Вести.
"Санта Барбара".
V.I.P. Особо важные
персоны.
Скрытой камерой.
Детектив "На острие ножа".
Телескоп.
Музыка всех поколений.
Вести.
Прохладный мир.
Товары - почтой.
Не спи и смотри.

"АРИГ УС"

Мультифильм.
"Еноты".
Нон-стоп лист.
Сериал "Супербой".
Аптека.
Мультифильм.
Открытие недели.
Благая весть.
Сериал "Антонелла".
Нон-стоп лист.
Муз. подарок.
Провинциальные анек-
доты.
Мы и налоги.
Сериал "Новая волна".
6 новостей.
Следствие ведут...: х/ф
"Любить по-русски".
Обозреватель.
Спорт недели.
Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

Анонс. Сегодня утром.
Х/ф "8 секунд" (США).
Сегодня днем.
Кинотеатр юного зрителя:
"Голубое дерево".
Телегазета.
Сегодня (Новости НТВ).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Час сериала: "За гранью
возможного" (США), 10 с.
20.50 Телегазета.
21.00 Итоги.
21.20 Мир кино: "Вой" (США).
24.00 Сегодня.
00.35 Спорт. программа "Дистан-
ция 60".
01.35 Лучшие шоу и варьете
мира.

"ОТБ"

6.30 Теледом.
7.20 Суурьян (Новости на бур.
яз.).
7.30 Промышленный канал.
8.00 Ваше право.
8.30 "Рыпкина любовь".
8.45 Астрология любви.
9.15 6 соток.
9.35 Реклама. Х/ф "Макс и
Джерреми".
11.15 Блок Нот.
11.30 Д/ф "Пекин на пути
развития".
16.00 "Путешествие с Шандрой",
ф. 1.
16.50 М/ф "Ну, погоди!".
17.10 В поисках больших
обезьян.
18.00 Гвоздь.
18.15 Реклама. Х/ф "Проект
"Жестящик".
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Реклама.
20.35 Сказка на ночь.

"З КАНАЛ"

21.00 Мультифильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "Не хочу жениться".

26, ВТОРНИК

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 03.00
Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.05 Если...
11.45 Смехопанорама.
12.10 Мультифильм.
12.30, 20.35 Угадай мелодию.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 Х/ф "Театр", 1 с.
15.05 Джентльмен-шоу.
15.35 Брэйн-ринг.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 "Космические спасатели
лейтенанта Марша".
16.45 Мультиролл.
17.10 Волшебный мир.
17.40 "Карин и ее собака".
18.05 До 16 и старше...
18.30 Вокруг света.
20.10 Час пик.
21.00 Тема.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 Людмила Касаткина, Павел
Кадочников в х/ф "Укроти-
тельница тигров".
00.35 Хоккей. Евролига.
Решающий матч в подгруппе.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 Мультифильм.
9.00 Вести.
9.25 Экспресс.
9.35 Утренний экспресс-2.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция.
10.55 "Санта Барбара".
14.10 Автограф.
14.20 Деловая Россия.
14.50 Иванов, Петров, Сидоров...
15.30 Проще простого.
16.00 Вести.
16.20 Магазин недвижимости.
16.25 Кубок мира по греко-
римской борьбе.
16.50 За окном.
17.05 Лукоморье.
17.30 Детские новости.
17.45 Месяцеслов.
17.55 Блокнот.

БУРЯТСКОЕ ТВ

18.05 Мультифильм.
18.15 Улгур. Творчество
эвенкийского композитора
В. Гончикова.
18.45 Байгал.
19.00 Курьер.

19.10 Полвека длится день...
Засл. арт. России Д. Санга-
жапова.
19.55 Пульс.
20.35 Байкал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.25 "Санта Барбара".
22.30 Мужчина и женщина.
23.10 Тихий дом.
23.50 Музыка всех поколений.
00.05 Кто во что горазд.
00.20 Ночная жизнь городов
мира.
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Горячая десятка.

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Нон-стоп лист.
16.35 "Супербой".
17.05 Рецепты от Центер.
17.10 Аптека.
17.20 Сериал "Дела сердечные".
18.15 Благая весть.
18.45 "Антонелла".
19.35 Нон-стоп лист.
19.40 Ток-шоу "Акулы пера": гр.
"Ария".
20.40 Муз. подарок.
20.55 "Новая волна", 19 с.
21.40 Восточный экспресс.
21.55 Нон-стоп лист.
22.05 Х/ф "Мститель".
23.20 Скандалы недели.
00.05 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

11.00 Анонс. Сегодня утром.
11.35 Герой дня.
12.00 Сегодня утром.
15.00 Х/ф "На холостом ходу"
(США).
17.00 Сегодня днем.
18.00 Кинотеатр юного зрителя:
"Голубое дерево", 11 с.
18.50 Телегазета.
19.00 Сегодня.
19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Час сериала: "За гранью
возможного", 11 с.
20.50 Телегазета.
21.00 Сегодня.
21.30 Футбольный клуб.
22.00 Мир кино: "Контрабан-
дист".
23.30 Конюшня РОСТА: А. Козлов.
Соло и монолог.
24.00 Сегодня.
00.35 Дистанция 60.
01.35 Теннис.

"ОТБ"

6.30 Теледом.
7.20 Суурьян.
7.30 Русский Израиль (закл. с.).
8.00 Тележурнал "Здоровье".
8.10 "Плывет, плывет кораблик...".
8.40 Домино.
9.10 Кроха.
9.25 Гвоздь.
9.40 Реклама. Х/ф "Жертвопри-
ношение".
16.00 "Путешествие с Шандрой",
ф. 2.
16.45 "Ну, погоди!".
17.05 Реклама. Х/ф "Конго".
19.00 И свеча бы не угасла.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.20 Реклама.
20.25 Наедине со всеми (прямой
эфир).

"З КАНАЛ"

21.00 Мультифильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "Человек-амфибия".

27, СРЕДА

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 01.15
Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.05 Тема.
11.45 В мире животных.
12.30, 20.35 Угадай мелодию.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "Театр", 2 с.
15.05 Каламбур.
15.35 Брэйн-ринг.
16.20 "Космические спасатели
лейтенанта Марша".

16.45 Кактус и Ко.
16.55 Домисолька.
17.10 Зов джунглей.
17.40 "Карин и ее собака".
18.05 Тет-а-тет.
18.30 Вокруг света.
20.10 Час пик.
21.00 Чтобы помнили... Игорь
Озеров.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 Игорь Озеров в х/ф
"Гранатовый браслет".
00.30 "Любовь, похожая на сон..."
Поэт Алла Пугачева.
01.35 Новые обыватели.
02.05 Пресс-экспресс.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 Мультифильм.
9.00 Вести.
9.35 Утренний экспресс-2.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция.
10.55 "Санта Барбара".
11.50 Товары - почтой.
12.00 Док. фильм.
12.15 За окном.
12.30 Рабочий полдень.
13.00 Вести.
13.20 "Большая перемена", 2 с.
14.35 Товары - почтой.
14.45 Деловая Россия.
15.10 Иванов, Петров, Сидоров...
15.55 Магазин недвижимости.
16.00 Вести.
16.20 Проще простого.

БУРЯТСКОЕ ТВ

16.50 Мультифильм.
17.00 "Династия", 127 с.
17.50 Бамбаахай.
18.20 Информационно-музы-
кальная программа.
18.50 Проблемы ОАО "Илькин-
ский ОМЗ".
19.15 Байгал.
19.30 Курьер.
19.40 Толи.
20.10 Дела деревенские.
20.35 Байкал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Городок.
23.00 Х/ф "Первая любовь".
00.30 Рек-тайм.
00.45 Кто во что горазд.
01.00 Вести.
01.45 Товары - почтой.
01.55 Не спи и смотри.

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Нон-стоп лист.
16.35 "Супербой".
17.05 Клуб одиноких сердец.
17.35 Вы - очевидец.
18.05 Аптека.
18.15 Благая весть.
18.45 "Антонелла".
19.35 Нон-стоп лист.
19.40 Ток-шоу "Я сама".
"Взрослая дочь моего мужа".
20.45 Муз. подарок.
21.00 "Новая волна", 20 с.
21.45 6 новостей.
21.50 Нон-стоп лист.
21.55 Катастрофы недели.
22.25 Следствие ведут...: х/ф
"Сицилианская защита".
23.45 Частный случай.
24.00 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

11.00 Анонс. Сегодня утром.
11.35 Герой дня.
12.00 Сегодня утром.
15.00 Х/ф "Мужчины не покида-
ют" (США).
16.30 "Улица Сезам".
17.00 Сегодня днем.
17.15 Кинотеатр юного зрителя:
"Голубое дерево", 12 с.
18.50 Телегазета.
19.00 Сегодня.
19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Час сериала: "За гранью
возможного", 12 с.
20.50 Телегазета.
21.00 Сегодня.
21.30 Во саду ли, в огороде...
22.00 Мир кино: "Блюз злой
собаки" (США).
24.00 Сегодня.
00.35 Дистанция 60.

01.35 Меломания: Натали Коул.

"ОТБ"

6.30 Теледом.
7.20 Суурьян.
7.30 Наедине со всеми.
8.00 Тележурнал "Европа
сегодня".
8.30 Д/ф "Переселенцы".
9.00 Свет и тени.
9.20 Кроха.
9.35 Муз. магазин.
9.50 Реклама. Х/ф "Встреча".
16.00 "Путешествие с Шандрой",
ф. 3.
16.45 "Ну, погоди!".
17.00 Реклама. Х/ф "Сеньор
Робинзон".
18.50 М/ф "Куплю привидение".
19.00 Нить Ариадны.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Реклама.
20.35 Сказка на ночь.

"З КАНАЛ"

21.00 Мультифильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "Привычка жениться".

28, ЧЕТВЕРГ

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 01.20
Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.05 Чтобы помнили...
11.45 Клуб путешественников.
12.30 Мультифильм.
12.40 Смак.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 Евгений Евстигнеев в х/ф
"Ночные забавы", 1 с.
15.10 Ералаш.
15.30 Брэйн-ринг.
16.15, 01.40 Пресс-экспресс.
16.20 "Космические спасатели
лейтенанта Марша".
16.45 Лего-го.
17.10 Тин-тоник.
17.40 "Карин и ее собака".
18.05 Рок-урок.
18.30 Вокруг света.
20.10 Час пик.
20.30 Джентльмен-шоу.
21.00 Моя семья.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 Золотой кадр. Встреча с
академиком Д.С. Лихачевым в
концертной студии "Остан-
кино".
00.30 Обзор.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 Мультифильм.
9.00 Вести.
9.35 Утренний экспресс-2.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция.
10.55 "Санта Барбара".
11.50 Товары - почтой.
12.00 Репортер.
12.15 За окном.
12.30 Рабочий полдень.
13.00 Вести.
13.20 "Большая перемена", 3 с.
14.30 Товары - почтой.
14.40 Деловая Россия.
15.10 Иванов, Петров, Сидоров...
16.00 Вести.
16.20 Совершенно секретно.
17.15 Лукоморье.

БУРЯТСКОЕ ТВ

17.40 Творчество засл.
работника культуры России
А. Балдаевой.
18.25 Народный Хурал за
работой.
18.55 Байгал.
19.10 Курьер.
19.20 Санитарный вестник.
19.45 Мүнхэ зула.
20.05 Поговорим...
20.35 Байкал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Бочка меда.
22.50 Сериал "Странник".
23.45 Д.С. Лихачев в программе
"Момент истины".
00.40 Неделя высокой моды.
01.00 Вести.
01.30 Товары - почтой.
01.40 Кто во что горазд.
01.55 Не спи и смотри.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Нон-стоп лист.
16.35 "Супербой".
17.05 Рецепты от Цептер.
17.10 Клуб всемирного юмора "12 копеек".
17.35 Шоу о классической музыке "От форте до пьано".
18.05 Благая весть.
18.35 "Антонелла".
19.25 Нон-стоп лист.
19.35 Назло рекордам.
19.55 Муз. подарок.
20.10 Алло.
21.00 "Новая волна", 21 с.
21.45 Восточный экспресс.
22.00 Нон-стоп лист.
22.10 Следствие ведут...: х/ф "Железный орел-2".
23.55 Сериал "Специальный отдел": "Чужой".
00.55 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

11.00 Анонс. Сегодня утром.
11.35 Герой дня.
12.00 Сегодня утром.
15.00 Х/ф "Сэм и я".
16.30 "Улица Сезам".
17.00 Сегодня днем.
18.00 Кинотеатр юного зрителя: "Голубое дерево", 13 с.
18.50 Телегазета.
19.00 Сегодня.
19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Час сериала: "За гранью возможного", 13 с.
20.50 Телегазета.
21.00 Сегодня.
21.30 Радар-спорт.
22.00 Мир кино: "Джулия и Джулия" (Италия).
23.45 Доктор Угол.
24.00 Сегодня.
00.35 Дистанция 60.
01.35 Кафе "Обломов".

"ОТБ"

6.30 Теледом.
7.20 Суурьян.
7.30 Лица знакомые и незнакомые.
8.00 Здоровье.
8.10 Синемания.
8.40 Месяцеслов.
8.50 Мультифильм.
9.00 Театральный роман.
9.30 Европа сегодня.
10.00 Реклама. Х/ф "Бонни и Клайд по-итальянски".
11.40 Звездный дождь.
16.00 Я тучи разведу руками.
16.55 "Ну, погоди!".
17.15 Реклама. Х/ф "Троих у братьев".
18.50 Ералаш.
19.00 Камня цвет и серебра сиянье.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Реклама.
20.35 Сказка на ночь.

"3 КАНАЛ"

21.00 Мультифильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "За двумя зайцами".

29, ПЯТНИЦА

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 01.15 Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.10 Моя семья.
11.50 Пока все дома.
12.25 Играй, гармонь любимая!
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "Ночные забавы", 2 с.
15.00 Мультифильмы.
15.15 Брэйн-ринг.
16.20 "Космические спасатели лейтенанта Марша".
16.45 Фильм-сказка "Марья-искусница".
18.05 Повесть о нормальном человеке.
18.30 Вокруг света.
20.15 Человек и закон.
20.45 Поле чудес.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 Коломбо в детективе "Убийство в Малибу".
00.30 Взгляд.
01.35 Комедия "Голливудский ковбой".

03.30 Пресс-экспресс.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 Мультифильм.
9.00 Вести.
9.25 Товары - почтой.
9.35 Утренний экспресс-2.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция.
11.00 "Санта Барбара".
11.55 Товары - почтой.
12.30 Рабочий полдень.
13.00 Вести.
13.20 "Большая перемена", 4 с. (закл.).
14.35 Деловая Россия.
15.00 Иванов, Петров, Сидоров.
15.40 К 100-летию со дня рождения маршала Г. Жукова.
16.00 Вести.
16.20 Новое пятое колесо.
17.00 "Династия", 128 с.
17.55 Если у вас есть собака...
18.20 Мүнхэ зула.
18.40 Буряад орон.
19.25 Курьер.
19.35 Примите поздравления...
20.05 Панорама Бурятии.
20.50 Курьер-2.
21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Сам себе режиссер.
23.00 Х/ф "Абсолютная власть".
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Неделя высокой моды.
01.45 Музыка всех поколений.

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Нон-стоп лист.
16.35 "Супербой".
17.05 Ток-шоу "Профессия": разведчик.
18.05 Благая весть.
18.35 "Антонелла".
19.25 Нон-стоп лист.
19.30 Телеигра "Деньги? Деньги... Деньги!".
20.20 Муз. подарок.
20.35 "Новая волна", 22 с.
21.10 Те, кто...
21.35 Нон-стоп лист.
21.40 Восточный экспресс.
21.55 Х/ф "Убрать перископ".
23.25 "Специальный отдел": "Отвлекающий маневр".
00.20 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

11.00 Анонс. Сегодня утром.
11.35 Герой дня.
12.00 Сегодня утром.
15.00 Х/ф "Мишени" (Германия).
16.30 "Улица Сезам".
17.00 Сегодня днем.
18.00 Кинотеатр юного зрителя: "Голубое дерево", 14 с.
18.50 Телегазета.
19.00 Сегодня.
19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Час сериала: "За гранью возможного", 14 с.
20.50 Телегазета.
21.00 Сегодня.
21.30 Суперзвезды остросюжетных фильмов.
22.00 Кино не для всех: "Горький урожай".
24.00 Сегодня.
00.35 Дистанция 60.
01.00 НХЛ: "Нью-Йорк Рейнджерс" - "Колорадо Эвеланш".

"ОТБ"

6.30 Теледом.
7.20 Суурьян.
7.30 И свеча бы не угасла.
8.00 Месяцеслов.
8.10 Хозяин в доме.
8.30 Звездный дождь.
9.15 М/ф "Приключение кузнечика Кузи".
9.35 Реклама. Х/ф "Недостающие звенья".
11.10 Музыка всех поколений.
11.25 Лукоморье.
16.00 Реликвия. Х/ф для подростков.
16.30 "Ну, погоди!".
17.05 Гвоздь.
17.20 Реклама. Х/ф "Просто-филя".
19.00 В начале было слово.

19.20 Мультифильм.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.20 Реклама.
20.25 Наедине со всеми (прямой эфир).

"3 КАНАЛ"

21.00 Мультифильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "Берегись автомобиля".

30, СУББОТА

КАНАЛ "ОРТ"

8.45 Кирилл Лавров в х/ф "Из жизни начальника уголовного розыска".
10.20 Мультифильм.
10.45 Домашняя библиотека.
11.00, 16.00, 19.00 Новости.
11.10 Слово пастыря.
11.30 Не зевай!
12.00 Утренняя почта.
12.35 Смак.
12.55 Возвращение в Третьяковку.
13.20 Маленькая Голландия.
13.50 Вера Глаголева в х/ф "Выйти замуж за капитана".
15.15 Театр плюс ТВ: Александр Журбин.
16.20 "Союзмультифильм" представляет...
17.10 Окно в Европу.
17.35 В мире животных.
18.15 Колесо истории.
19.25 Ералаш.
19.55 Золотая серия: х/ф "Мимино".
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Что? Где? Когда?
24.00 Каламбур.
00.30 Коллекция 1 канала: фильм ужасов "Франкенштейн".
01.45 Пресс-экспресс.

КАНАЛ "РОССИЯ"

9.00 Вести.
9.25 Лукоморье.
9.50 Мультифильмы.
10.50 По вашим письмам.
11.15 Книжная лавка.
11.30 Вертикаль.
12.00 Вести в 11.
12.15 Здоровье.
12.30 Доброе утро!
13.00 Врача вызывали?
13.25 Грош в квадрате.
13.55 Поэт в России больше, чем поэт.
14.25 К 100-летию со дня рождения маршала Г. Жукова.
14.50 Проще простого.
15.20 "Золотые годы", 7 с.
16.15 Ничего, кроме...
16.30 Де-факто.
16.55 Сад культуры.
17.20 Своя игра.
17.50 У всех на устах.
18.05 Анонимные собеседники.
18.40 Неделя высокой моды.
19.00 Вести.
19.20 Богема.
20.05 Х/ф "Жертва для императора".
21.40 Субботний вечер с Майей Плисецкой.
23.10 Двойной портрет.
24.00 Программа "А".
01.00 Вести.
01.30 Сделано в Голливуде: х/ф "Любовные преступления".
03.05 Лучшие игры НБА.

"АРИГ УС"

9.00 Мультсериал "Том и Джерри".
10.00 Детский сеанс: х/ф "Волшебная лампа Аладдина".
11.25 Назло рекордам.
11.50 Нон-стоп лист.
11.55 Сериал о природе "Американские заповедники", 3 с.
12.50 Это мы не проходили...
13.15 Х/ф "Судьба", 1 с.
15.05 Нон-стоп лист.
15.10 "Судьба", 2 с.
16.25 Дис-канал.
17.05 Мультифильмы.
17.30 "Чай-клуб".
18.00 Благая весть.
18.30 Сериал "Вавилон-5", 24, 25 с.
20.15 Муз. подарок.

20.30 Нон-стоп лист.
20.35 "Новая волна", 23 с.
21.20 Звезды эстрады: гр. "Дюна" (1 ч.).
22.40 Х/ф "Сладкая женщина".
00.20 Жизнь - игра.

"ТИВИКОМ"

9.00 Анонс. Большое времечко.
10.45 Фильм - детям "Смертельные игры".
12.30 "Тарзан".
13.00 Сегодня.
15.00 Мир приключений и фантастики: х/ф "Дети капитана Гранта".
16.35 Пойми меня.
17.00 Сегодня.
18.00 Школьное ТВ.
19.00 Анонс. Муз. поздравления.
19.50 Телегазета.
20.00 "ТИВИКОМ" представляет "Автоэкспресс".
20.30 Панорама.
21.00 Сегодня.
21.30 Футбольный клуб.
22.00 Сериал по выходным: "ЦРУ" (4 с.). "Высокотехническое коварство".
22.30 Великая иллюзия: "Большое путешествие в Голливуд".
23.00 Премьера телесериала "Бесстрашные", 1 с.
24.00 Сегодня.
00.35 Человек в маске.
01.25 Эротические шоу мира.

"ОТБ"

9.00 М/ф "Том и Джерри".
10.00 Реклама. Х/ф "Цирк".
11.35 Фильм - детям: "Ход слоню".
11.45 - 24.00 Музыкально-развлекательный канал "Клип-презент". Вас в прямом эфире поздравят с торжеством ведущие Саяна и Владим. На канале, кроме музыкальных поздравлений, - м/ф, юмористические передачи, х/ф. Ваши заявки Вы можете передавать заранее по тел. 06 или прямо в день выхода программы в эфир.

"3 КАНАЛ"

18.00 "Печаль любви" (ч. 3-я).
18.30 Х/ф "Начало".

1 декабря, ВОСКРЕСЕНЬЕ

КАНАЛ "ОРТ"

9.00 Комедия "Я вас любил...".
10.30 Мультифильмы нашего детства.
11.00, 16.00, 23.45 Новости.
11.15 Непутевые заметки.
11.30 Пока все дома.
12.10 Утренняя звезда.
13.00 Служу России!
13.30 Играй, гармонь любимая!
14.00 Провинциальные истории.
14.30 Смехопанорама.
15.05 Подводная одиссея команды Кусто.
16.20 Автомобиль и я.
16.40 Мультифейерверк.
17.20 Один на один.
17.55 Счастливый случай.
18.50 Михаил Ульянов в х/ф "Великий полководец маршал Георгий Жуков".
21.00 Время.
21.50 Комедия "48 часов".
00.05 Грегори Пек в х/ф "Убить пересмешника".

КАНАЛ "РОССИЯ"

9.00 Лукоморье.
9.30 Мультифильм.
9.50 Лотто-миллион.
10.05 Российское бюро путешествий.
10.35 Земля маршала Жукова.
11.00 Устами младенца.
11.25 Приз группы "САВВА".
11.30 Присяга.
12.00 Вести в 11.
12.15 Парламентская неделя.
13.00 Человек на земле.
13.25 Книжная лавка.
13.50 Телетеатр.
14.20 Проще простого.
14.50 В мире животных.

15.20 "Золотые годы", 8 с.
16.05 Ничего, кроме...
16.20 Репортер.
16.35 Аниматика.
17.00 Футбол без границ.
17.30 Премьера д/ф "Георгий Жуков".
18.05 Песня России.
19.00 Вести.
19.25 Волшебный мир Диснея.
20.20 Караоке по-русски.
20.50 Репортаж ни о чем.
21.05 К-2 представляет...
22.00 Зеркало.
23.00 Любимые комедии: х/ф "Невероятные приключения итальянцев в России".
00.50 У Ксюши.
01.20 Неделя высокой моды.

"АРИГ УС"

9.00 Мультсериал "Омер".
9.30 Сериал "Флиппер-2".
10.15 "Американские заповедники", 4 с.
11.00 Нон-стоп лист.
11.05 Шоу Бенни Хилла.
11.35 История государства Российского: х/ф "Хожение за три моря", 1 с.
12.50 Мультифильмы.
13.00 Х/ф "Человек, который много знал".
14.20 Ток-шоу "Сделай шаг".
15.20 Нон-стоп лист.
15.25 Х/ф "Солнце светит всем".
17.00 "Специальный отдел": "Подальше от ангела".
18.00 Благая весть.
18.30 Нон-стоп лист.
18.35 "Вавилон-5", 26 с.
19.30 От форте до пьано.
20.00 Муз. подарок.
20.15 Те, кто...
20.40 "Новая волна", 24 с.
21.25 История государства Российского: х/ф "Василий Буслаев".
23.20 Дис-канал.
00.05 Х/ф "Эммануэль".

"ТИВИКОМ"

9.00 Анонс. Мультсериал "Человек-паук".
9.30 Дог-шоу.
10.00 Намедни.
10.45 Куклы.
11.00 Премьера телесериала "Просто зануда".
11.30 100 к 1.
12.00 Детям и взрослым "Пострелята".
12.20 Телегазета.
12.30 "Тарзан".
13.00 Сегодня.
15.00 Мир приключений и фантастики: х/ф "Черная курица, или Подземные жители".
16.30 Пойми меня.
17.00 Сегодня.
18.00 Школьное ТВ.
19.00 Анонс. Муз. поздравления.
19.50 Телегазета.
20.00 Дикая природа. Дельфин с Робертом Вильямсом.
21.00 Сегодня.
22.00 Ключи от форта Баярд.
23.30 "Криминальная Россия" (фильм 8).
24.00 Сегодня.
00.35 Мир кино: "Буффало Билл и индейцы, или Сидящий бык дает уроки истории".

"ОТБ"

9.00 Мультифильмы.
10.00 Муз. мозаика.
10.15 Реклама. Х/ф "Четыре мушкетера".
12.25 Волшебная лавка.
12.35 Уроки русского языка (уроки 10-й).
12.50 Реклама. Х/ф "Четверо против кардинала".
14.00 Шьем для всей семьи.
14.15 Реклама. Х/ф "Замороженный".
15.40 Лукоморье.
16.05 Блиц-club.
16.45 Ералаш.
17.00 Клип-презент.
20.00 Реклама. Х/ф "Цыганский король".
21.50 Белый сон Петербурга.
22.15 Реклама. Х/ф "Убийство, которое сошло с рук".

"3 КАНАЛ"

18.00 "Печаль любви" (ч. 4-я).
18.30 Х/ф "Необыкновенная выставка".

Гильберын арадай театрай 30 жэлэй ойдо

ЗОНОЙНГОО ЗОЛДО ХҮРТЭЖЭ...

Ивалгын аймагай Хурамша
...хондо хоёр мянгаад хүн
...ологдоно. Тэдэнэй олонхинь
...урадууд. Мүнөө хүдөө
...отагуудаар соёлой
...амтанууд хүндэ байдалда
...о, хаагдахашье туйлдаа
...үрэнхэй.

Тиыхэдэ Хурамша нютагта
Владимир Самажапович
Запхановай хүсэл оролдолгоор
Гильберын арадай театр
ажалаагаар гээ наа, алдуугүй.
Соёл-гэгээрэлэй рес-
публиканска училищине улаан
дипломтойгоор 1946 ондо
дүргэсэн Владимир Запханов
түрэл Хурамша нютагтаа
ерхээр арадай театр
эхлэхэдэ түүхэтэй.

Тэрэ үедэ нютагай
залуушуул, хүдөөгэй алба
тагтад тон дуратайгаар
нутагайнгаа залуу
дүргэжэлтэн - режиссёрто
тулалсажа эхилхэниень
ийшаамаар. Колхозой
правлени, партком, комсомол
болон сомоной Советэй
сталинбилэгшэд али болохоор
тулалсаһан, дүнгэлсэһэн
ийна.

Владимир Самажаповичай
олон нүхэдтэй, хайн абари
нтай байһандань эхилхэн
дүргынь урагшатай байба.

Владимир Самажапович
тайса пьесэдэ гол рольнууды
йнаар гүйсэхэдэг бэшэ,
харин өөрөө жүжгүүды
зохёогоод найруулан табидаг.
Тэрэнэй зохёохон шог зутаатай
жүжгүүд хониншье,
мэдэтэйшье байдаг юм.

"Хүйхэр хүнэй хүхиюун
зула", "Хүхиюун долгин дээрэ",
"Хартахиин мяхан", "Сэсэн
хүхэн" гэхэн жүжгүүды
Владимир Запханов зохёожо,
арад зоной сэдхэл яһала
найруулаа, - гэжэ Хурамша
дуурай "Буряад үнэн" газетэ
мэлээ жэлдэ захидаг Даши-
Нима Лудупов омогорхон
хөөрэнэ.

1992 он. Сэлэнгын аймагай
Ташарай намар" гэхэн
республиканска арадай
театруудай фестиваль
дүргэгдэбэ. Гильберын арадай
театр "Хүхиюун долгин дээрэ"
он В.Запханов В.Галсанов
ёрой жүжэг харуулжа,
тэдэхэ дипломоор
наагдаба.

Бүхэроссип экологическа
фестиваль Байгал далайн эрьедэ
оожо, театр В.Запхановай
Байгалай домог" гэхэн жүжэг
йнаар табигдажа, айлшад
болон эндэ сугларагшад
түүнөө халуун алыга ташалганда
үртөө хэн.

Владимир Самажапович
жүжгүүды оролдоо оршуулаа
табидаг шадабаритай юм.
Антокольскиин "Бара-

баншики, вперёд!",
Н.Анкиловай "Солдатская
вдова" гэхэн томо томо
зохёолнууды буряад хэлэн
дээрэ театрай артистнар зондоо
харуулба. Мүнөө 30 жэлэйнгээ
хайндэртэ С.Лобозёровой
"Наследство" гэхэн жүжэгһөө
хэһэг Владимир Запханов
буряад хэлэн дээрэ оршуулаа,
артистнарын репетици
эхилэнхэй. Театрай
байгуулагдаһаар 30 жэлэй
хайндэр декабрь нарада
үнгэртэгдэхөөр хараагданхай.
Театрай хайндэрье дээдэ
хэмжээндэ үнгэртэхын түлөө
тусгаар эмхидхэлэй комитет
бии болгогдонхой. "Эртэхэнхэ
манай Ивалга, Оронго, Хурамша
нутагуудай ажалшад, эдэ
нутагуудһаа урган гараһан
шадмар, шадбаритай хүбүүд,
басагад арга шадалаараа
бидэнэртэ туһалсаһай", - гэжэ
Владимир Запханов сэдхэлээ
хүдэлгэн хөөрэнэ. Владимир
Запхановай сугтаа анханһаа
театр бии болгосһон
түрүүшын артистнууд
Р.Гончикова, Б.Галсанов,
Б.Жамбалов гэгшэды онсо
дурдамаар. Хэдэн олон
жэлнүүдтэ театрай
коллективтэй хуби заяагаа
холбоһон Илья Бимбаев, Түмэн
Будаевые дурдангүй гарахын
аргагүй.

Театрай ветерануудай нэгэн
Данзан Пурбуевич Митапов
болон. Данзан Пурбуевич
нутагтаа бүхы наһаараа
механизатораар ажаллажа
ябана. Мүнөө 50 наһатай,
наһанайнгаа 30 жэлые түрэл
театртаа зорюулаа. Данзан
Пурбуевич геройнуудайнгаа
абари зохидоор дамжуулжа
шададаг, шэнэ-шэнэ арганууды
оложо туршадаг бэлигтэй
артист юм. Пурбо-Ханда
Данзановна Цыденова, Сэсэг
Бальжинимаевна Васильева
гэгшэд хэдэн арбаад жэлнүүдтэ
театрайнгаа тулга боложо ябана
гэжэ тэмдэглэхээр.

Армиһаа ерэхэн залуу
Илья Дашиевич Бимбаев
ажабайдалайнгаа ехэнхи
хубиёе түрэл театртаа
холбоо. Түмэн Будаев
зүжэгүүдтэ уянгатай
наадахаһаа гадна уран
шэмэглэлыень бүтээл-
сэдэг, гэрэл сасаруулдаг
алишье хэрэгтэ дүйтэй
артист юм.

Владимир Самажа-
пович Запхановай
бэшэхэн 10 гаран
пьесэнүүд тусгаар ном
боложо хэблүүлэгдээ наа,
хайн байгаа. Мүнөө хүдөө
нутагуудаар таарам-
жатай заахан зүжэгүүд

үгы тооной болошонхой бшуу.
Урдань хүдөөгэй клубуудта
зорюулагдаһан пьесэнүүд,
найруулганууд эстрадна
суглуулбарыда гарадаг бэлэй.
Мүнөө хаа-яхана "Буряад үнэн"
газетэ багахан зүжэгүүды
хэблэнэ.

Тиимэхээ В.Запхановай
пьесэнүүды барлахада,
спонсорнуудай олдоо наань,
бүришье урмашахаар бэлэй.

Владимир Самажапович
өөрынгөө мэргэжэл саг үргэлжэ
дээшлүүлжэ байдаг юм. Тэрэ
Зүүн Сибирийн соёлой институт
амжалтатайгаар дүүргээ хэн.
Буряад драмын театрта ерэхэ,
репетицинүүдтэ хабаадажа,
режиссёр мэргэжэлээ үшөө
хурсадаһан, дүй дүршэлөө улам
баяжуулжа байдаг гэжэ
онсолхоор.

Үнгэрхэн жэлдэ эдэбхитэй
режиссёр "Үри нэхэбэри",
"Үншэдэй үхэл", "Бодинсы
үбгэн" гэхэн зохёолнууды
зүжэгүүд болгоод, удаань кино
болгоо. Хурамшынхид өөһэдын
телевидентэй юм. Тэдэнэр
долоон хоног бүхэндэ нютаг
нутадаа болоһон хонинууды
дамжуулдаг, хонирхдог юм.
Тиыхэдэ "Буряад үнэн" газетэ
тухай, захилайнь ябаса
телевиденеэр саг үргэлжэ
хөөрэнэ, хүн зондоо хандана.

"Хурамша нютагай
эдэбхитэй захигшад Бүргэд
Бальжиров, Бадма-Ханда
Бандаева, Бавасан
Цыбикашиев, Амгалан Дабаев
гэгшэды телевидени магтана",
- гэжэ Хурамшын почтаһон
Сэсэгма Будажаповна баясан
мэдүүлэ хэн.

В. Запхановтал адли
мэргэжэлтэдэй мүнөө хүдөөдэ
үсөөрхэниинь голхормоор.
Ивалгын аймагай соёлой таһагай
зүгһөө тусгаар үүсхэл
гаргагдажа, 50 жэлэй хайндэртэ
хүдөөгэй арадай театрай
режиссёр, драматург,
оршуулагша шагнал магтаалаар
урмашуулагдаһан дамжаггүй
гэжэ этгэнэбди.

Энэ хүшэр хүндэ сагта
хүнүүды амаруулжа, сэнгүүлжэ,
гоё хайханда, театрай
искусствата дурлуулжа,
харагдайингаа зүрхэ сэдхэл
баяжуулжа, баясуулжа байдаг
энэ театрай режиссёрто,
артистнарта, хурамшынхидта
урагшатай, урматой, амжалтатай
ябахыень хүсэнэбди.

В. БАТОРОВ,
режиссёр.
ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1985 он.
Н.Анкиловай "Солдатская
вдова" гэхэн жүжэгһөө хэһэг;
1966 он. Гильберын Арадай
театрай режиссёр, хүтэл-
бэрилэгшэ В. С. Запханов.

Архивай фото-зурагууд.

Алташын дунда хургуулийн 70 жэлэй

ой

"АЛТАГА ДУУНАЙ ЭХИН ҮЛГЫ"

Хургуули бүхэн хүн шэнги өөрын наһатай, баян
намтартай байдаг. Нүүлэй үедэ сагай хэды хүшэр
хүндэ болоошье наа, хургуулинуудай ойн баярнууд үргэнөөр
тэмдэглэгдэжэ, хураһан зонинь, нютагаархидынь баясадаг,
түрэл хургуулияа хайхан үгэнүүдээр дурсадаг, бэлэг-сэлэгээр,
мүнгэ зөөрөөр дэмжэдэг байһаниинь хайшаалтай.

Наяхан, ноябрийн 6-да Бэшүүрэй аймагай Алташын дунда
хургуулийн байгуулагдаһаар 70 жэлэй ой гүйсэхэн байна. Энэ
ойн баярай үйлэ хэрэгтэ зорюулагдаһан үдэшэдэ Бэшүүртэ
тоонтотой мэдээжэ артистка Ольга Аюрова, "Байгал" гэхэн
дуу, хатарай мэргэжэлтэ ансамблийн концертмейстер Дамба
Хасаранов, залуу бэлигтэй поэдүүд Тимур Гомбожапов, Цырен
Шойжинимаев, нютагайнь дуушан Далай Цырендашиев гэгшэд
Улаан-Үдэһөө ошоожо, уран бэлигээ харуулһан байна.

Хүдөөгэй хургуулийн баяр ёһолол дээрэ баян намтар,
хургуулийн ажабайдал, шийдхэгдээгүй, ханаа зобооһон
асуудалнууд тухай эндэ оло дахин хэлэгдээ. Дурсалгын хайхан
үгэнүүды багшанар, нютагаархид, айлшад хэлээ, зүрхэ уярма
гоё дуунууды хургуулийнхид, артистнууд дуулалдажа, эндэ
сугларагшадые бахархуулаа хэн.

Үнинэй уулзаагүй хүнүүд, суг хураһан нүхэд уулзажа,
хөөрэлдэжэ сэнгээ, баясаа, хүхилдөө. Түрэл Алташынгаа
түүхэтэ хургуулийн коллективы дэмжэн, бэлэг сэлэгүүды,
мүнгэ зөөри тэдэнэр барюулжа, сэдхэлэй баярай үгэнүүды
дамжуулһан байна.

Түрэл нютагайнгаа хургуулийн алдарт айн угтамжын
бэлэдхэлдэ горитойхон хубитаяа оруулһан Улаан-Үдын 3-дахи
лингвистическэ гимназийн директор, шүлэг бэшэдэг поэтесса
Антонида Агбановна Мункуева энэ үдэшэдэ эдэбхитэйгээр
хабаадажа, бэлэг болгон 10 компьютер Алташын
хургуулийнхидта барюулба. Нютагаархидайнгаа бэлэгүүды
хүндэтэй дээрэ хүлээн абаһан хургуулийнхиды халуун алыга
ташалаар хурагшад, багшанар, нютагаархид дэмжэбэ.

Тиыхэдэ аяар холын Яхадһаа өрэхэн нютагайнь олзын хэрэг
эрхилэгшэ аяар 30 миллион түхэриг түрэл хургуулидаа
дамжуулжа, бултаниие ехэтэ баясуулһан байна. Экономикын
байдалтай шахардуу үедэ түрэл хургуулияа дэмжэхэн зондо
баярай үгэнүүд хэлэгдээ.

Үшөө нэгэ баярай ушар. Энэ үдэшэ тоонто нютаг тухайнь
шэнэ дуун эздэлжэ, олоной анхарал татаа. "Хотогор баян
Алташа" гэжэ нэрлэгдэхэн дуунай авторнууд - баһал Бэшүүр
нутагаһаа гарбалтай Тимур Гомбожапов (дуунай үгэнь), Цырен
Шойжинимаев (хүгжэмынь зохёогоо) энэ үдэшэдэ байлсажа,
бэлэг дуугаа зорюулһан байна. Энэ дуугаа Цырен Шойжинимаев
Далай Цырендашиевичтай суг дуулажа, алташынхиды
баясуулба.

"Хотогор баян Алташа" гэхэн дуунайнь үгэнүүды "Толи"
хуудаһандаа толилжо, далан жэлэйнгээ дабаанда хүрэхэн
Алташын дунда хургуулийнхиды үндэр наһанайнь ойн баяраар
"Үнэн" газетынгээ зүгһөө халуунаар амаршалнабди.

Аялга дуунай эхин үлгы болоһон арюун хайхан нютагаа,
алдар суута хургуулияа, алтан тоонтынгоо багшанары үргэжэ,
хүшэр сагта дэмжэжэ байхыень бултада хүсөөд, эдир үетэнөө
эрхимээр хургаха, хайнаар хүмүүжүүлхэ байха гэжэ
найданабди. Алташынхид булта элүүр энхэ, эбтэй эетэй,
амжалтатай ажаллахань, ажаһуухань болтогой!

Б. ДОРЖИЕВА.

ХОТОГОР БАЯН АЛТАША

(Дуун)

Үгэнь Т. Гомбожаповай

Хүгжэмынь Ц. Шойжинимаевай

Хатан Хёлгын	Аймаг зондоо
Хангай үлгэн дайдатай,	суутайхан
Хориин гушад гарбалтай	Аба эжым гуламта,
Хотогор баян Алташа.	Арбан үеын дурасхаал
Дабталга:	Алтан тоонто Алташа.
Алдар суута түшэгни,	Дабталга:
Амар мэндым	Холын замай утада
тогтоогыш,	Ходол сэдхэл
Аялга дуунай үлгы -	ханаандам,
Арюун хайхан нютагни.	Эдир залуу наһанайм
	Элдин дэлгэр Алташа.
	Дабталга:

В. Ц. Дашанимаевтай дурасхаалда

ТҮРЭННЭН НЮТАГАА СҮҮРХҮҮЛХАНЫ ДАМЖАГГУЙ

Хүүгэдэй болон эдиршүүлэй зохёохы ажалай байшан соо хоёр үдэрэй туршада шатарар шанга тулалдаан болоо, зон тэндэ олон, хүлгөөтэй шууятай байгаа.

Энэмнай хадаа октябрь нарын 25-26-най үдэрнүүдтэ эндэ үнгэргэгдэдэг В.Ц. Дашанимаевтай дурасхаалда зорюулагдаһан, заншалта болоһон тус турнир дүрбэдэхи жэлээ үнгэргэгдэбэ гэшээ.

Хэбэд номхон Хэжэнгэдээ В.Ц. Дашанимаев хүндэтэй, аймаг дотороо олон жэлдэ багшаалһан, хургуулийн директорээр, гэгээрэлэй таһагыг даагшаар хүдэлһэн намтартай.

Дүрбэн жэлэй урда тээ тэрэ хүндэ үбшэндэ нэрбэгдэжэ, богонихон сагай болзорто үбшэлөөд наһа барашан юм.

Үнэхөөрөө Владимир Цыренович гэшэмнай урагшаа ханаатай урин зохид, сэхэ сэбэр абари зантай хүн лэн. Аймагай хургуулинуудай хүгжэлтэдэ, түрэл буряад хэлээ гүнзэгшөөр шудалан үзэлгэдэ, нютагай дээдын мэргэжэлтэй багшанар болон хүмүүжүүлэгшэды бэлдэлгэдэ горитойхон хуби- таяа оруулһан, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлдэг байһан юм.

Хэдэн жэлэй урда Хэжэнгын түбтэ шатар-даамай клуб бии болоһон гэшээ. Энээнине түсэблэһэн эгээ түрүүн эхи табиһан, эдэбхи үүсхэл гаргаһан хүн В.Ц. Дашанимаев болоно. Өөрөөшье шатарай нааданда аргагүй дуратай, шадамар бэрхээр наададаг, турнир бүхэндэ хабаададаг, түрүүшын хууринуудыг эзэлдэг байһан юм. Эндэмнай эмхидхэгдэдэг "Би ба минии гэр бүл" гэхэн шатарай мурьсөөндэ нэгэтэ бэшэ хабаадаһан, түрүү хуури эзэлжэ, үнэтэ бэлэгээр урмашуулагдаһыень би мартагшагүйб. Хани нүхэрын - Валентина Борисовна, Вика басаганинын шадамар бэрхээр шатар наададаг.

Тиимэ лэн тула Владимир Цыреновичэй наһа бараһан хойно аймагай түбтэ жэл бүри мүнхэ дурасхаалдан зорюулагдаһан, заншалта болоһон мурьсөөн үнгэргэгдэнэ бшуу.

Энэ жэл тоогоороо дүрбэдэхи мурьсөөн эмхидхэлэй талаар туйлаһан дүнгүүдэй мэдээгээр яһала хайнаар, үндэр хэмжээндэ үнгэрөө гэхэдэ адуу болохогүй. Аяар 16 команда Хэжэнгын түбэй хүүгэдэй болон залуушуулай зохёохы ажалай байшан соо сугларжа, хоёр

үдэрэй туршада шатарар шанга тулалдаан болоһон байна.

Эндэ эгээ залуу шатаршан, Хэжэнгын 1-дэхи дунда хургуулийн 6-дахи классай хурагша О. Заятеева хабаадажа, 3,5 очкотой боложо, 16 экхэнэрнүүд сооһоо 5-дахи хуурида гараа. Эгээ наһатайнь - ажалай, гэгээрэлэй, спортын ветеран, мэдээжэ шатаршан Д.В. Ванчикова 2-дохи хуури эзэлээ.

Эршүүл сооһоо эгээл залуунь - Хэжэнгын 1-дэхи дунда хургуулийн 7-дохи классай хурагша С. Базаров бэрхэ шатаршан боложо ябаһанаа харуулаа. Эдэнэй дунда эгээл наһатайнь гэхэдэ, дүй дүршэл экхэтэй болоһон ажалай, гэгээрэлэй ветеран Ц.Г.Цыренжапов ана мана тулалдабашье, шангай хууринуудта гаража шадаагүй, 4-дэхи хуури эзэлээ.

Октябриин 25-дэхилһэнэнэ мурьсөөн үглөөдэрын үдын хойно түгсэһэн байна. Мурьсөөнэй ахмад судья Ц.Ц.Д. Балданов турнирай дүн согсолоо.

Командаараа (команда соо 2 эршүүл, 1 экхэнэр хабаадаа) хорилго бэлэдхэл хайнгай байһан түбэй шатар-даамай клубайхид (М.Д. Донитов, З.М. Ширапов, К.Ц. Николаева) 1-дэхи хуури эзэлжэ, Хүндэлэй грамотаар, хонин шангаар урмашуулагдаа, В.Ц. Дашанимаевтай нэрэтэ кубок барюулагдаа (18 балтай).

Хоёрдохи хуурида 17 балл абаһан Хэжэнгын 1-дэхи дунда хургуулинхид гараа.

Гурбадахи хууригээр Дээдэ Хэжэнгын дунда хургуулинхид эзэлбэ.

Дүрбэдэхи хуурида районий гэгээрэлэй таһаг, табадахи, зургаадахи хууринуудыг Худанай дунда хургуули- наа ерэхэн 2-дохи ба 1-дэхи командануудын эзэлһэн байна.

1-дэхи хюлгэ дээрэ бэлэдхэл хайнтай байһан М.Д. Донитов (шатар-даамай клуб) бэшэ нүхэдөө булжа, түрүү хуури эзэлжэ, тусхай бэлэгтэ хүртөө.

2-дохи хуурида Б.Базаржапов (Хэжэнгын 1-дэхи дунда хургуули), 3-дахи хууригээр спортын ветеран Ш.С. Сангадиев эзэлээ.

Хоёрдохи хюлгэ дээрэ - 1-дэхи хуурида Б.Аюржанаев (лицей-хургуули), 2-дохидо Д.Н. Дашиев (ДИОСШ), 3-дахидо З.М. Ширапов (шатар-даамай клуб) гараа.

Гурбадахи хюлгэ дээрэ үсэд нэтэрүүгээр наадаһан, нэгэшые хүндэ шүүгдэнгүй гараһан, дүй

дүршэл экхэтэй Д.В. Ванчиковаешье шүүһэн Хэжэнгын лицей-хургуулийн 11-дэхи классай хурагша А.Аюшеева оролдолго гаргаһанайнгаа түлөө түрүүлжэ, олоной хайшаал магтаалда хүртөө.

2-дохи хууригээр Д.В. Ванчикова, 3-дахи хууригээр О.Дарибазарон (лицей-хургуули) эзэлээ.

Тиигэжэ, 2 үдэрэй туршада болоһон энэ мурьсөөндэ холын хүдөө нютагуудай хургуулинуудхаа олон хүнүүд ерэхэ, хаба шадалаа, бэлиг шадабарияа харуулаасаа бшуу.

Мүнгэн хангай байдалай хэды хүндэ болонхойшые наа, аймагаймнай багшанарай коллективүүд арга хургаа оложо, тус турнир- та ба ондоошые хэмжээ ябуулгануудыг үнгэргэхэднэ хабаадалсаа, али болохоор туһа тэдхэмжэ үзүүлнэ гэшээ.

Үнгэрһэн дүрбэн жэлдэ үнгэргэгдэһэн мурьсөөнүүдтэ гансал аймагаймнай хургуулинуудай хурагша, багшанар ба хүмүүжүүлэгшэд, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, хүтэлбэрилэгшэд хабаадана. Саашадаа ондоошые районуудай түлөөлэгшэды, коман- нуудые уриха, аймаг доторхи ажахынуудые, эмхи зургаануудые хабаадуулаа һаа, хайн байгаа.

Аймагаймнай түбтэ болон хүдөө нютагуудаарнай ажаһуудар зоной байдал хүндэ болоо. Иигэжэ мүнгэ зөөрээр ходел дутадажа байбашье, тус турнирта туһа тэдхэмжэ хүргэхэ хүнүүд олоод лэ байна. Энэ экхэ хайшаалтай, энээн тухай хэды үгэ хэлэнгүй, үнгэрхын аргагүй. Энэ жэлдэ эртхэн гэхээр түсэб табижа, эмхидхэлэй комитет бүридүүлжэ, аймагай гэгээрэлэй таһаг (даагшань А.Ц. Золтоев), профсоюзна комитэдэй түрүүлэгшэ (Б.П. Ботоева), түбэй хүүгэдэй болон эдиршүүлэй зохёохы ажалай байшан (директор А.Б. Намдакова, шатар-даамай клуб (директор С.С. Сандакжапова) гэгшэд эдэ дүрбэн жэл соо энэ мурьсөө үнгэргэхэ, эмхидхэлэй талаар яһала дүршэлтэй болоһон, эдэбхи үүсхэл гаргажа, олохон спонсорнуудыг оонхэдөө олодог болонхой.

Энэ мурьсөөндэ поршоон- хоһоо эхилээд, хэдэн хонид хүртээрөө, талха, таряанай зүйлнүүд, түлээн болон олон тоото гарай үнэтэ бэлэгүүд, мүнгэн ороһон байна. Эдэмнай хэд бэ гэхэл: Түбэй сбербанк (Ахасаранова С.Ч.), "Бахлайта"

(Тушинов З.Т.), "Хэжэнгэ" (Сандакжапов Ц.Д. С) гэхэн хизаарлагдаһан харюусал- гата нүхэсэлнүүд, аграрно- национальна лицей (Базаров Ц. Б.Д.), Дээдэ Хэжэнгын захиргаан (Дондоков М.Б.Г) "Сагаан-Хүнды" (Хажеев П.Х.), "Янтарь" (Аюров Ц.Д.), "Зэндэмэни" (Жамьянов Б.Б.) гэхэн таряашадай ажахынууд, наймаа эрхилэгшэд Солдатов А.Н. (Сулхара), Иванова С.Г., Бадмаев В.Ц. (хоюулаа Хэжэнгэ), РЭС (Ринчино Б.Б.), "Бултсервис" гэхэн акционернэ бүлгэм (Тугдумов В.Г.), хургуулинууд: Дээдэ Хэжэнгын (Агбанова А.С.), Хэжэнгын 1-дэхи (Бадмаев Ц.Ц.), Хэжэнгын 2-дохи (Мункуев Б.Ш.), интернат хургуули (Доржиев Ж.Ц.) гэгшэд болоно.

Тиихэдэ Үлзытһөө ерэхэн, хоёр команда бүридүүл- жэ асарһан, хоёрдохи үдэр- төө машинаар ядалдажа, мурьсөөнһөө гэгдэн алдабашье, яһала хайн дүнгүүдые харуул- жа, урмашуулгын шанда хүртэ- һэн Худанай хургуулинхиды (тренер В.Г. Ширабон), эдэбхитэйгээр хабаадалсаһаа гадна спонсорнууд болоһон, командануудхаа хүтэлбэрилжэ ерэхэн, Дээдэ Хэжэнгын хургуулийн директор А.С. Агбановае, тусхай шанда хүртэһэн Хэжэнгын 2-дохи дунда хургуулийн директор Б.Ш. Мункуевые тэмдэглэхынгээ хажуугаар, ажалдань амжалта, ажабайдалдань зол жаргал хүсэһэб, бэлиг шадабаритай, бэрхэ үхибүүдые хургаха, хүмүүжүүлхыетнай үнэн зүрхэнһөө үрэнэб.

В.Ц. Дашанимаевтай хани нүхэр Валентина Бори- совна, басаган - Виктория Владимировна (хоюулаа баг- шанар) үгэ хэлэжэ, хай- ниние хүргөөд, шатар-даамай клубай командада Владимир Цыреновичэй нэрэмжэтэ дамжуулгын кубок барюулаһан байна. Хэжэнгэдэ эмхидхэгдэһэн энэ клуб үнгэрһэн хэды жэлнүүдтэ олон тоото нэгдэхэи разряддай үхибүүдые, 11 мстерта кандидатнуудыг хүмүүжүүлһэн габьяатай. Россин түрүү хуури эзэлжэ, чемпион болоһон, дэлхэйн түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсөөндэ 2 үхибүүд хабаадажа, яһала хайн дүн туйлаһан байна.

Саашадаашье домог суута Хэжэнгээ холо ойгуур магтуулаа, эрхмн шатаршад, даамшад эндэхээ гаража, маанадаа баясуулха гэжэ найданабди.

С.БАТОМУНКУЕВ.

Ноябриин 13-14-нэй үдэрнүүдтэ "Огонёк" гэхэн шатарай клуб соо БГУ-гай факультедүүд хоорондын шатараар мурьсөөн үнгэргэгдөө. Энэ хэмжээ ябуулга 1-дэхи, 2-дохи 3-дахи курсын оюутадай дунда жэлэй хоёр дахин үнгэргэгдэжэ байдаг юм.

1-дэхи үдэрын басага- дай дунда үнгэргэгдэ- һэн мурьсөөндэ буряад ород хэлэ бэшэгэй зүүн зүгэй, хари хэлэ- нүүдэй, математическа естественн-географи

АМЖАЛТА ТУЙЛАХЫЕ ХҮСЭЕ

ческа факультедүүдэй түлөөлэгшэд хабаадаһан байна. Үдэш орой болотор үргэлжэлһэн тэмсэлдэ командануудай гэшүүд 6-6 парти наадаа. Шан- га тулалдаанай дүнгүү- дээр математическа факультедэйхид (Будаева, Карпова, Дубович) илаа туйлаа. 2-дохи хуурида оро- хэлэ бэшэгэй факультедэй команда (Моролдоева, Брищека, Мизеник) гараа. 3-дахи хуури зүүн зүгэй факультедэй түлөөлэгшэ (Очирова, Жалсанова, Доржиева) эзэлһэн байна. Тиихэдэ буряад хэлэ бэшэгэй факультедэйхид (Цындымеева, Зомонова, Бордеева) 4-дэхи хуурида гараһан байна.

Хоёрдохи үдэртэй хүбүүд мурьсөө. Тээ эндэшые математическа факультедэй түлөөлэгшэ шалгаржа, түрүү хуури эзэлбэ. Командын гэшүүд: Цыденов, Мордовский, Мельзиев. Удаадахи, II хуури экономикын бо- лон управлениин факуль- тетэй команда (Тугутов, Булдаев, Шомоев) эзэлээ. III хуурида - түүхын факультедэйхид гараа (Дымчиков, Булгатов, Викулов).

Мурьсөөндэ хабаада- шадта саашадаа бүри экэ амжалта туйлахыень хүсэбди.

А.БАДМАЦЫРЕНОВА,
БГУ-гай буряад хэлэ
бэшэгэй факультедэй
III курсын оюутан.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редактор А.Л. АНГАРХАЕВ.

РЕДАКЦИОННОКОЛЛЕГИ: С.Д.РИНЧИНОВ (редакторай орлогшын), Б.М.Ж.БАЛДАНОВ (харюусалгата секретарь), Р.Б.ГАРМАЕВ (Буряад Республикын Президенттэй ба Правительствын аппарат), Д.Д.СУНДАРОН (Буряад Республикын Арадай Хурал), таһагуудыг даагшад: Г.Х.ДАШЕЕВА, Ц.Ц.ДОНДОГОЙ, С.Д.ОЧИРОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, В.И.ЛИНГТАЕВ (хэлбэлэй директор).

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ,
Каландаришвилиин
үйлсэ, 23, "Буряад үнэн"
газетын редакци.

Газетэ хэлбэлэй 2
хуудан хэмжээгэй.
Индекс 50901.
Хэлэг 4317.
Хэлбэлдэ
тушаагдаһан саг 17.00.

"Республиканска типографи" гэхэн
АО-до газетэ хэлбэлдэ.
Директорайн телефон: 2-40-45.
Б-0079-дэхи номертойгоор
бүридхэлдэ абтанхай.
Заказ № 7894.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшын - 2-68-08, харюусалгата секретариин - 2-50-52, секретариатай - 2-62-62, таһагууд: үндэлэгшэй болон политическэ асуудалнуудаар - 2-55-97 (даагшан), 2-61-35, 2-56-23, экономикын - 2-64-36 (даагшан), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой болон түүхын - 2-60-21 (даагшан), 2-57-63, залуушуулай, оюутанай ажабайдалай болон олонинтын хүдэлмэринин - 2-54-93 (даагшан), 2-34-05, мэдээлэй болон соносохой - 2-69-58; корректорнүүдтэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76.

"Бурятия" хэлбэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-35-95.